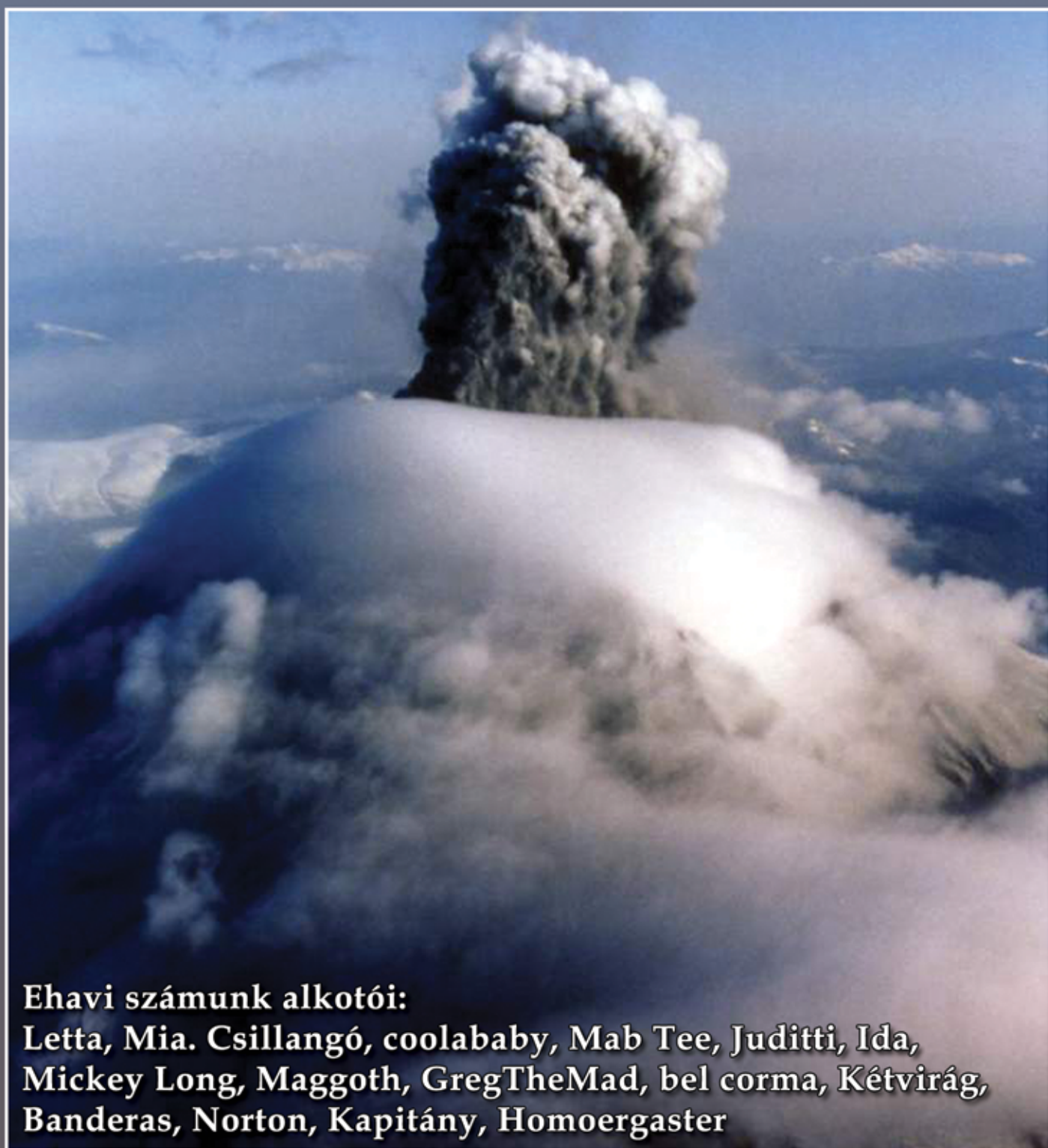

Liderfény

amatőr kulturális folyóirat

www.lidercfeny.hu

VI. évfolyam, 5. szám, 2012. május

Ehavi számunk alkotói:

**Letta, Mia. Csillangó, coolababy, Mab Tee, Juditti, Ida,
Mickey Long, Maggoth, GregTheMad, bel corma, Kétvirág,
Banderas, Norton, Kapitány, Homoergaster**

Tartalom

BESZÁMOLÓ

3. Retró számítógépkiallítás Szegeden /Kapitány/ ..... 3.

NOVELLÁK

Dühítő dallamok /Mickey Long/ ..... 4.

Rohadt punkok! /Maggoth/ ..... 6.

Incredible India /Letta/ ..... 9.

Virtuózok /Maggoth/ ..... 10.

Kocsmajelenetek /Mab Tee/ ..... 12.

Az ingyenc /GregTheMad/ ..... 12.

KÖRNYEZETÜNK

Levelt kaptam sorozat 04 /Juditti/ ..... 13.

STAR WARS

Ha május, akkor Star Wars /Homoergaster/ ..... 14.

VERSEK

Gyöngy /Mia/ ..... 19.

Könnycseppek tükre /Csillangó/ ..... 19.

Búcsúzól /coolababy/ ..... 19.

Szomorú festő /bel corma/ ..... 19.

Jókedv /Homoergaster/ ..... 19.

A véres Hold alatt /Kétvirág/ ..... 19.

Középkör /Banderas/ ..... 19.

Tavaszi vigasz /Norton/ ..... 19.

TÖRTÉNELEM

A birodalom visszavág... /Homoergaster/ ..... 20.

Katyn 1940. április-május (18+) /Homoergaster/ ..... 24.

KÖNYVAJÁNLÓ

Chloe Neill: Chicago vámpírcsapat /Ida/ ..... 28.

Joe Schreiber - Haláloszombat /Kapitány/ ..... 28.

Akkoriban a Retro Computer különlétmény! 3. oldal

IMPRESSZUM:

Lidércfény amatőr kulturális folyóirat
VI. évfolyam. 5. szám, 2012. május

Kiadja a Lidércfény Online Kulturális Magazin

Borító: St. Helens kitörése – 1980 május

Felelős és tördelőszerkesztő: Bognár Zsolt

Tartalmi szerkesztő: Török Viktor (Kapitány)

Olvasószerkesztő: Túri András (Homoergaster)

Elérhetőségek:

lidercfeny@sentesinfo.hu • www.lidercfeny.hu

Nyomdai munka: SZVSZ Kft. nyomdaüzeme

6600 Szentés, Petőfi u. 1.

A hónap képe:

- TV VADER -

Szerkesztőségi köszöntő

Kedves olvasó!

Rég „szóaltunk“ már meg az újság elején, s bár tulajdonképpen most sem éreztük úgy, hogy feltétlenül szükséges lenne, mégis úgy döntöttünk – az alábbiakban taglalt dolgokból kifolyólag –, hogy megtegyük.

Mielőtt összeállítunk egy-egy AKF-et, megbeszéljük, hogy az adott hónapban milyen aktuális témák vannak, amelyekről érdemes, netalán muszáj beszámolni. Vannak olyan hónapok, amelyekben semmi említésre méltó nem történt sem a világban, sem körülöttünk. Ám vannak olyanok is, amelyek tobzódnak a különböző eseményektől. Márpedig a május általában ez utóbbi kategóriába tartozik.

Van itt ugye alapvetően némi Star Wars, az örök kedvenc. Ám nem csak a film világában, hanem a valóságban is számtalan sorsdöntő esemény datálódik az év ötödik hónapjára.

Eképpen fordulhatott most elő, hogy kedvelt filmpozsunkon kívül komoly göcső alá vettük a Falklandi háborút, és a Katyni mészárlást is. (Az előzőt egyébként áprilusra is terveztük már, de annál nagyobb falatnak bizonyult, az utóbbi pedig erősen 18+-os.) S mivel mind a Star Wars, mind a Történelem rovatok fő felelőse Homoergaster, így mindhárom esszé megírását ő vállalta magára, ami azt eredményezte, hogy némileg túlsúlyba is került (legalábbis oldalszámban).

Egy negyedik, szintén májusi témát egyébként már ő is csak a borítógrafika szintjén mert előhozni, így a St. Helen vulkán 1980-as kitörése nem került kifejtésre. Persze ez azért nem is akkora jelentőségű, mint a Pompei-Herculaneum-i vulkánkitörés, de – ha nem felejtjük el addig, vagy nem lesz világvége – jövőre ezt is bővebben megénekeljük.

Persze azért igyekeztünk kompenzálni ezen töménynek ható információáradatot, és kellemesen szórakoztató irodalmat is pakoltunk jelen számunkba novellák és versek formájában.

Kellemes olvasgatást, informálódást kívánunk!

3. Retro számítógéphiállítás Szegeden

2012 májusának tizenkettedik és tizenharmadik napján immár harmadszor került megrendezésre a Szegedi retro számítógép, video- és quartzjáték kiállítás, helyileg ismét a Bálint Sándor Művelődési Házban. Én az előző két kiállításon is ott voltam, és a 2012-es beharangozó hírt látva úgy döntötünk öcsémmel, Elmerikkel, hogy – tisztességes retrógép-rajongókhöz méltó módon – ebben az évben sem hagyjuk ki eme jeles eseményt.

Május 12. reggelén el is indultunk a szokásos csapattal: Elmerik, Tegze és én ültünk a kocsiban, és negyedikként csatlakoztunk hozzánk régi ismerősünk, Csizma is. A fényképezőgépem eredeti kínai akkumulátorait már előző nap feltöltöttem, és most történt meg először a retró rendezvények sorában, hogy az akkuk nem hagytak cserben, így végre saját fotóimmal tudom illusztrálni a beszámolót.

Néhány perccel nyitás után értünk oda a helyszínre, ahol a szervezők, ADSR és Sakman szokás szerint régi ismerősként köszöntöttek minket. Ekkor még kevés látogató volt jelen, de később már szép számú érdeklődő gyűlt össze. Először végignéztam és lefotóztam a kötelek mögött kiállított, nem fogdosható gépeket, átlapoztam a régi számítástechnikai könyveket és Commodore Világokat. Ezután következett az érdekesebb rész: a terem közepén lévő asztalokon egy csomó működőképes őskori gép volt összerakva, amelyeken játszani lehetett.

Játszottunk is: többek között a Ponggal, egy multiplayer labirintussal, a kétszemélyes Wizard of Wor-ral meg a Sharp

MZ 700-ason futó Advoka-val. Különösen tetszett az, amikor a Sharp gépre egy linuxos laptopról töltöttünk be egy kábelen keresztül wav-ba lementett játékokat. Érdekes volt látni, ahogy a már nem épp a tizenéves korosztályba tartozó látogatók – többek között mi is :-)) – belevetették magukat a játékba. Úgy látszik, hogy ami harminc éve jó programötletnek számított, az még ma is működik.

Összességében kb. négy órát töltöttünk el a régi gépek végignézésével, kipróbálásával, és természetesen a retró játékokkal is játszottunk egy csomót. Ez az idő úgy telt el, hogy szinte észre sem vettük. Negyed három körül aztán elköszöntünk ADSR-től, majd Szentés felé vettük az irányt, és egy rövidebb megállástól – otthonról jött egy „nem megy a gép” jellegű telefonhívás – és csokivásárlástól eltekintve szerencsésen haza is értünk.

Remélem, hogy a 2012-re várható világvége sem akadályozza meg abban a szervezőket, hogy a jövő évben is megrendezik ezt a nagyszerű kiállítást. Mi ott leszünk :-)

További információt az alábbi linken találhattok:

<http://www.retrocomputer.tux.hu/>

Kapitány

DÜHÍTŐ DALLAMOK

„Ványad már a kopár szik sarja,
lábam egy barnamedve marja.
de csitt, hallga az éji csendet!
Bordáimon mancs alkot rendet,
visítanéék óriásit, de csak halkan,
mert a medve leharapja a far...pofám.”

Lowel de la Granko töprengve mustrálta az utolsó versszakot, érezte, hogy valami nem stimmel. Nézte a szótagokat, hogy vajon jambikus, dalmikus, vagy éppen kozmikus ütemben hangzanának-e jobban, de nem tudott rájönni a hibára. Elővette a lantját, és megpróbálta megzenésíteni költeményét. Sajnos csak két akkordot tudott lefogni, az E-mollt és a C-dürt, és néha ezeket kombinálta. Bánta, hogy idős mentorát hamar, alig az ismerkedésük után, magával ragadta a Kaszásnak öltözött heveny alkoholmérgezés. Még emlékezett az öreg utolsó szavaira, amikor halálos ágyán mellé térdelt.

- Szállj le a heréimről, te hülye! - sikoltotta fejhangon az utolsó áriáját, majd kiszenvedett.

Lowel ugyanúgy nem értette ezt sem, mint amikor a negyvedes hangzatlafelbontás mágiájáról vagy a visszapengtetéses álomról mesélt neki. Megpróbált új dallamot kicsikarni a hangszeréből, először a felső, magányosan álló ideget megpengetve, majd lehúzva az akkordot. Néha ötletszerűen elengedett néhány húrt. Nem is sejtette, hogy máshol, máskor, néhány kivénhedt filmsztár tömegeket mozgat majd meg ezzel az egyszerű trükkel. De neki most csak egy nyuszi lett a közönsége, aki a zene hatására közelebb merészkedett, és szeretetesen bámult rá gombszemével. Lowel majdnem ugyanúgy nézett rá.

Kicsivel később a lángok vidáman pattogtak az egykedvűen forgó nyúlkoma alatt. Habár valószínűleg a testében végighúzódo, hegyes bot is gátolta problémája figyelembevételében. A bárd jóízűen elmajszolta a tapsifülest, majd az avarból kényelmes fekhelyet készítve magának, elszenderedett. Álmában a palotában járt, ahol megnyerte az idei dalnokversenyt. Ábrándjában nem zavarta az a tény, hogy csak néhány hónapja vette először kezébe mestere lantját. Ha a megboldogult tanítója hallotta volna szívbemarkoló akkordjait... bár a kutya akkor szűkülve kaparta az ajtót.

A reggel fagyosan és nedvesen érkezett, mint egy olcsó kurtizán. Lowel felcihelődött és továbbindult. Útját hamarosan sebes folyású patak állta, a kőhíd előtt pedig alacsony, köpcös férfi tette ugyanezt.

- Nemes lovag! - szólította meg messziről Lowel. - Veled kell hát megküzdenem, hogy által jussak eme hídon?

- Nem, én csak a hídőr vagyok... - rázta meg fejét a tömzsi úton álló, aki nem értette az egészet, hiszen a mai napra igen-csak hídőrösen öltözött fel. Még a kék zekéjét is felvette, hogy erősítse a megjelenését. - Egy ezüstöt kérek...

- Ha! - kaccantot Lowel, majd rájött, hogy ez kevés. - Ha-ha! - duplázott rá, és harcra készen lekanyarintotta hátáról a lantot.

- Én csak egy ezüstöt kérek - motyogta megszeppenve vékony hangján a köpcös. - Ez a királyi adó, a törvény mögöttem áll!

A lantos körbenézett, de mivel nem látott senkit, ezen felbuzdulva közelebb lépett, és mestere kedvenc, visszalengetős, tölgyfabetéses trükkjét használta. Csípőből elfordult, majd a

hangszert visszalengetve akkora sallert osztott le a meglepett hídőrnek, hogy a patak adta a másikat.

- Nem vagy ellenfél számomra - állapította meg Lowel, lenézve a köpcösre.

- Nem, én csak a hídőr vagyok... - hallatszott a bugyborékolós felelet.

A bárd füttyörészve továbbhaladt a macskaköves hídon, és gondolatai már a költeményén jártak. De az ihlet úgy haladt el mellette, mintha sosem ismerték volna egymást. Ami végül, igaz is volt.

Lowel annyira belemerült a gondolkodásba, amennyire csak az tud, akinek semmi más dolga sincs, miközben a szótagszámot izlelgette. Érezte, hogy egy kicsit változtatni kellene rajta, és valami frappáns befejezés illene a mű végére. Amíg ezen töprengett, nem vette észre, hogy a lábai előtt hever a nagybetűs LEHETŐSÉG.

A feketeruhás, csimbókos hajú öregasszony keresztben feküdt az úton, és várta, hogy az éjjeli, isteni sugallat beteljesüljön: Jön egy ifjú, kinek a tudást átadva, megváltoztathatja a borús fellegekkel szegélyezett jövőt. Ajkaddal érintsd meg az utat, ahol jár, majd, mikor jó, hagyd, hogy felsegítsen. S mire lemegy a nap, meg kell tanítanod a háromnegyedes rituáléra...

Noha lehet, hogy a borús fellegeket a hajnalban befalt, töménytelen mennyiségű sólet okozta, az anyóka mégis úgy érezte, hogy ennyit meg kell tennie a világot.

- Elnézést... - mormogta Lowel, és szórakozottan átlépte a nénet.

Az öregasszony, aki amúgy szakképzett bárdista volt, ismert minden fogást, ami a jambikus, dalmikus, kozmikus, sőt a mindenik rigmusokhoz kellett, elkerekedő szemekkel nézett a füttyörészve továbbhaladó lantos után. Majd nagy nehezen feltápászkodott a földről, és megtapogatta fájós derekát.

- Legalább megpróbáltam - sóhajtottá úgy, ahogy csak azok tudnak, akiknek valami csikarja a gyomrát.

A sötét fellegek pedig kiszabadultak... de a vénasszony ügyet sem vetett rá, csak meglebbentette a rokolyáját.

Lowel mit sem sejtve arról, hogy a szebb jövőt egyetlen mozdulattal átlépte, vidáman dúdolgatva továbbhaladt. Úgy sejtette, alkonyatra eléri a városhatárt jelképező faragott kőkaput. Ami ugyanolyan volt, mint bármelyik a világon. Talán azzal az apró különbséggel, hogy kereken tíz tonnát

nyomott, magassága négy és fél méterig szárnyalt, és ezernyi kicsiny faragvány díszítette. Szóval, majdnem ugyanolyan volt, mint bármelyik.

Tudta, hogy a vágya egyszer valóra válik, csak azzal nem volt tisztában, hogy hónapokba, évekre vagy évtizedekbe kerül. Ez utóbbi miatt aggódott egy kicsit, mert maximum harminc tavasza volt hátra, még a legjobb jóindulattal számolva is. Hiszen Kirlandián az átlagéletkor ötven év körül volt. Sőt, ha valaki vette a fáradságot, és utánajárt volna, akkor rájöhetett, hogy egészen pontosan negyvennyolc év, három hónap és hét nap. De ennyire pontosan senkit sem érdekelt...

Az volt az álma, hogy a versenyt megnyerve mindenki mosolyog rá, felemeli a kezét, integet, és a tömeg örömteli éljenzésben tör ki. Észre sem vette, hogy az út kellős közepén megállt, és behunyt szemmel eljátszotta a diadalittas jelenetet.

A postakocsi hatalmas nyerítéssel fékezett mellette, a lovak néhány pillanat múlva követték. A bakon ülő kalapos, hegyesfülű manó grandiózusan köpött az utat szegélyező fűre. Egy pillanatra mindenki elbambult a felcsillanó szivárványon.

- Hééhhóó! - fordult a zöldruhás kobold Lowel felé. - A hócipóm is kivan már a stopposokkal, mázlid van, hogy mégis megálltam!

A szekér kivárt egy kicsit, majd elkezdte legelni a környező bokrokat, a lovak pedig tanácstalanul nézegettek körbe, mint ha maguk sem tudnák, mit illene ilyenkor tenniük. Az idő őket igazolta: tényleg nem tudták.

- Jé, egy törpe?! - hökkent meg Lowel, aki idáig csak a gyermekkorban hallott mesékből ismerte a kisembereket.

- Törpe ám a jó anyukád! - csattant fel a kocsis, és leugrott a bakról. Megállt a lantos előtt, kihúzta magát az összes egyméteres magasságában, vagyis inkább mélységében, és összevont szemöldökkel, szigorúan nézett fel. - Kobold!

- Jé, egy vaksi törpe...

A teljesen környezetvédelemben öltözött emberke nagyot sóhajtott, majd herén fejelte a kicsit nehézfelfogásúnak mutató muzsikust.

Lowelt felkészületlenül érte a csapás, legalábbis idáig nem gondolt arra, hogy a nemesebbik szervét védenie kellene egy olyan vasalapú ötvözetrel, ami kis tömegszázalékban szén is tartalmaz. Az igazat megvallva, most sem erre gondolt, hiszen ötlete nagy részében a törpe édesanyja és egy csődör is szerepelt. A kobold füttyörészve visszament a szekerehez, és nagy múgonddal felrakta cilinderét.

Amíg a bárd a földön vonaglott, az út melletti bokorból kibukkant a csimbókos hajú öregasszony, akit nem hagyott nyugodni, hogy ilyen könnyedén átléptek fölötte. Átfutott az agyán, hogy valamit félreértett az éjszakai látomással kapcsolatban, és voltaképpen neki kell felsejtenie a világ megmentőjét.

Egy röpké pillanatig figyelte az egyre gyorsuló ütemben forgolódozó testet, majd ugyanolyan gyorsan elkapta, mint amikor a tűzhelyen fortyogó levesből kikapta a tojásokat. Sajnos nemcsak ugyanolyan gyorsan, hanem ugyanúgy is...

Lowel két lábra pattant, majd három oktávval magasabban és húsz decibellel hangosabban szólalt meg. Ami azért is volt említésre méltó dolog, mert az eddigi rikoltozása is a költözés megfontolására kényszerítette a közelben tanyázó denevércsaládot.

- Kutyaharapást szőrivel... - mondta a kobold, és sercintett, de most senkit sem érdekelt a felvillanó szivárvány.

- Kutya is van?! - guvadtt ki a bárd szeme, miközben ijedten körbenézett.

- Jé, egy törpe?! - hökkent meg az öregasszony, majd komótosan leguggolt, hogy alaposabban szemügyre vehesse az apró termetű kocsist.

Az csak akkurátusan levette a fejedőjét, elhelyezte a földön, lesepert róla néhány nem létező porszemet, majd megfordulva, teljes erőből homlokra fejelte az anyókat.

- Kobold! - kiabálta a tökmag a lassított felvételen eldőlő néne után. - Nem igaz, hogy senki sem látja rajtam, hogy nem törpe vagyok!

A görnyedten álló Lowel első gondolata a káröröm volt, sőt a második is. A segítségnyújtás halvány eszménye türelmesen várakozott a sor vége felé, majd udvariassan maga elé engedte a szájalmat.

- Meg kell tanulnod a rituálét, mielőtt lemegy a nap! - rikácsolta a galagonyabokrok közé hanyatlott vénasszony, és göcsörtös ujjával a bárd felé mutatott. - Ez a sorsod, a világnak tartozol velem!

Ebben a pillanatban felbukkant az országúton egy köpcös alak, aki a kék zekéjén most már Hídőr feliratú kítűzőt is hordott.

- Nekem pedig egy ezüsttel... - szuszogta sípólva. Olyan nehezen vette a levegőt, mint aki futott idáig. Sőt, valószínűleg így is tett az első néhány méteren, majd a levegővétel nehézségé válásával egyenes arányban lassított le a komótos lépésekre. - Mindenkinek tartozik! Addig nem tágitok, amíg nem rendezzi a számlát!

Lowel de la Granko elkerekedő szemmel nézte a köpcöst, aki a mondat végét már sikította. A földön heverésző öregasszony megmeredt a világ megmentését gátló, váratlan akadálytól. A feje körül szétlapított galagonyabokorral és a kitarított ujjával kísértetiesen hasonlított egy másik univerzum szabadságszimbólumára. Bár, ha jobban megnézzük, azonosságuk megszakadt ott, hogy a jelképek nem szoktak hosszasan káromkodni.

- Ha te most itt vagy... - jutott a lantos eszébe egy mentőötlet -, akkor ki van a hídnál?

- Alkonyatkor már csak a haramiák járnak arra - legyintett a zömök kékség -, ők pedig átalányt fizetnek.

Lowel gondolatai gyorsan száguldoztak, figyelmen kívül hagyták a sebességkorlátozásokat, amik még gyermekora egyszerű neveltetéséből fakadtak.

- Nézd csak, ki van itt? - mutatott a hídőr háta mögött egykedvűen álló koboldra.

Amaz összeráncolt homlokkal fordult hátra.

- Jé, egy törpe?!

Lowel kéjesen lehunyta pilláit, és halvány mosollyal a szája sarkában várta a csattanást. Néhány pillanat múlva meghalotta a semmivel össze nem téveszthető hangot, amikor egy kemény kobak találkozik egy lágyabb, bőrnadrágba bújtatott testrésszel. Majd, mint aki jól végezte dolgát, kinyitotta a szemét, és a vénasszonyra nézett.

- Hogy is mondtad? - érdeklődte kedvesen. - Mít kell megtanulnom?

A távoli hegyek felett felsejlett a Hold elmosódott sziluettje, ami jószomszédként pörlekedni kezdett a lagymatagon világító Nappal. Végül a sárga korong úgy döntött, hogy lejárt a munkaideje, és még az istenek sem kényszeríthetik túlórára.

- Most már semmit... - hallatszott rezignáltan a válasz, és még sokáig visszhangzott a végtelen sötétségbe burkolózott tájon.

Mickey Long

Rohadt punkok!

1.

Bob Laughlin jókedvűen ébredt, és elégedetten kinézett az utcára. Odalent éppen két skinhead macerált egy pakisztánt; new yorki életkép hajnali fél kilenckor. A férfi megrázta a fejét, aztán elbaktatott a fürdőszobába. Élvezte a szabadságot, de időnként szívesen lecserélte volna a szomszédságát valami kevésbé agresszív társaságra. Ezek a bőrfejúek mindig a bajt keresték, és általában különösebb megerőltetés nélkül meg is találták.

A negyvenéves biztonsági őr kinyitotta a hideg vizes csapot, és megnevdesítette az arcát. A mosdókagyló feletti tükörből egy borostás, kopaszodó férfi nézett vissza rá, akinek deformált orrán korábbi törések nyomai látszóttak. Bob Laughlin, az egykori középsúlyú bokszoló mostanra elfogadta az életét olyannak, amilyen. Már nem vágyott nagy dolgokra – semmi hírnév vagy talmi csillogás –, beérte volna egy kényelmes biztonsági őr állással is, ahol a főnökök nem járnak folyton a nyakára.

A konyhába vonult, hogy összeüssön valami reggelit. Kinyitotta az ablakot, és bekapcsolta a fal polcon álló ósdi tévét. Két fajta műsort kedvelt igazán: a baseball közvetítést és a burleszkeket. Feltört néhány tojást, felrakott melegedni a gáza egy kis olajat, közben pedig néha fél szemmel a képernyőn futó fekete-fehér némafilmre sandított.

Charlie Chaplin épp egy nagydarab férfival viaskodott, aki mindenáron megpróbált bejutni a szobájába, hogy elagyabugyalja. Mindketten az ajtóval huzakodtak, de az erőfölény a tagbaszakadt fickónak kedvezett. A jó öreg Charlie látva, hogy a helyzet reménytelen, hátrahúzódott. Ellenfele nekifutásból keresztülrohant a helyiségen, és mivel nem tudott időben lefékezni, kizuhant a tágra nyitott ablakon. Bob felnevetett, aztán falni kezdte a rántottját, és tovább szemlélte a burleszkhős hányattatásait, amikor hirtelen csörögni kezdett a mobilja.

– Itt Mason – hallotta. – Hogy ityeg, cimborá?

Bobot korántsem tévesztette meg Frank Mason barátságossága. Az egykori kidobóembernek felvitte az Isten a dolgát, amióta vagyonvédelmi céget alapított. Az a hír járta, időnként még a titkosszolgálatától is kap megbízásokat.

– Tűrhetően – válaszolta Bob. – Persze nem ártana valami melő.

– No, akkor én vagyok a te embered – szögezte le Mason. – Hosszútávon semmit sem ígérhetek, de lenne ma estére egy beugrási lehetőség.

– Mégis mi volna az?

– Nem mindegy? Nagyon jól fizet, igaz, egy kicsit veszélyes.

Bob felvonta a szemöldökét.

– Hogy érted ezt?

– Nem telefontéma – vágta rá Mason. – A lényeg az, ha egyetlen percre sem hunyod le a szemed, nem lesz gáz.

– Mennyi a lé?

– Nyolcszáz dolcsi óránként megfelel?

Bob felszisszent.

– Meg kell ölnöm valakit?

Mason felnevetett.

– Erről szó sincs, haver, elég, ha éber vagy. A többit elmesélem, amikor átjössz ide, az Arkham Street 66-ba. Ez egy külteki raktár Bronx szélén. Csak beszélj az ajtón, aztán fel az emeletre. Jó lenne, ha legkésőbb délután fél hatra ideérnél, hogy elmagyarázzam a teendőidet.

– És hogyhogy éppen rám gondoltál?

– Régi haver vagy – válaszolta Mason. – Meg aztán senki más nem ért rá ma.

A vonal túloldalán sokatmondó csend támadt.

– Ne késs, Laughlin – mondta búcsúzóul a vállalkozó –, ez egy soha vissza nem térő alkalom!

2.

Bob viharvert Buickjával a megadott cím felé hajtott, és a fegyházi emlékein tűnődött. Tulajdonképpen ki lehetett bírni, ha az ember meghúzta magát. Néha odaütött, ha nagyon kellett, és egy idő után békén hagyták. Odabent a többség hivatásos bűnözőnek számított, míg ő egy baklövés miatt került rács mögé. Nem tett mást, csak a munkáját végezte, a dolgok azonban balul sülték el. Szakmáján belül híre ment az ügynek, és a szabadulása után a pletyka mindenhová követte. Hiába költözött másik államba, a múltja miatt New Yorkban sem akarták örként alkalmazni. Mason is csak azért hívta fel, mert kényszerhelyzetbe került. Bob megértette, de nem érezte jól magát tőle. Ezúttal tényleg nem szűrhatja el, ha bebizonyítja, hogy még mindig képes megállni a helyét, talán lehetősége nyílik a visszatérésre.

Sötétedett, Bronx egy idegen bolygóra emlékeztette, az utcán kószáló gyanús alakok földönkívüli mutánsokra hasonlítottak. Színes taréjokat és beállt arcú narkósokat látott, amerre csak nézett. Fiatalnak tűntek, de a szemükben sötétség kavargott.

– Rohadt punkok! – mondta Bob, ám nem állt meg rendet tenni közöttük.

Alig maradt ideje; a foghíjas neonreklámok és a düledező bérházak szövevényében tovább tartott rálelni az Arkham Streetre, mint először hitte. Mason tekintélyt sugárzó Mercedesét szerencsére messziről megismerte. Az elegáns autósoda egy raktár előtt parkolt.

Bob belépett az épület vasajtáján, és tágas szerelőcsarnokba érkezett. A földszinti terem közepén ember nagyságú táblaüveg lebegett. Sem felfüggesztés, sem állvány nem tartotta, egyszerűen csak mozdulatlanul állt a levegőben. A felső szinten elhelyezkedő átlátszó falú figyelőszobából Mason bukkant elő, és hívogatóan integetett.

Bob felsétált, és kezet rázott a természetes vállalkozóval.

– Végre – mondta Mason. – Már kezdtem azt hinni, meggondoltad magad.

– Ez meg mi? – kérdezte az őr, és a csarnok közepén lebegő tárgyra mutatott.

– Előbb töltsd ki a titoktartási nyilatkozatot!

A vezérlőterem fala előtt egyszerű műszerpult helyezkedett el, melynek a közepéből fekete irányítókar meredezett. A szerkezet közelében monitorok sorakoztak, amelyek közeli képet adtak a lenti üveglapról. Az egykori kidobóember az egyik fiókból iratköteget húzott elő, és az orra alá tolta.

– Mindegyik lapot írd alá! – szólította fel. – Ha eljár a szád, zárt tárgyaláson ítélnék el, és a sitten fogsz megrohadni.

– Jól van – Bob a pult elé készített forgószékbe huppant, és szignózni kezdte a dokumentumokat. Amikor befejezte, várokozóan nézett a férfira. Mason megnyalta a szája szélét.

– Hallottál már Howard Phillips Lovecraftról?

Bob felpislogott Masonre.

- Dobójátékos a New York Yankees-ben?

A cégvezető megrázta a fejét.

- Túl sok baseballt nézel, Laughlin, Lovecraft híres író volt. Amit odalent látsz, az egy lengi üveg, az egyik történetében szerepelt, és kiderült, hogy valóban létezik. A CIA holnap reggel jön érte, addig te vigyázz rá. Ez igazából egy ablak, egy láthatatlan erőter belsejébe zárva.

A műszerfalból kiálló fekete karra mutatott.

- Ezt a vacakot kell feljebb tolni, ha át akarna jönni onnan valami.

Bob megrázta a fejét.

- Honnan?

A vállalkozó felsóhajtott.

- A túloldalról - közölte. - Az ott valójában egy dimenziókapu, ami egy másik világba nyílik.

Bob eltátotta a száját.

- A CIA erre költi az adófizetők pénzét?

- Nem érdekel, mit gondolsz erről! - Munkaadója ököllel a levegőbe csapott. - Néhány órával ezelőttig Conelly vigyázott rá, aztán felhívott, hogy nem bírja tovább. Mondtam neki, hogy legalább addig maradjon, amíg váltást szerzek, de mire ideértem, nyoma veszett.

Az ór elgondolkodott. Egyszer-kétszer találkozott már régebben Mason lángvörös hajú főemberével. A fickó valaha a Navy Sealsnél szolgált, és nem az a típus volt, akinek könnyen inába száll a bátorsága.

- És mik akarnak onnan átjönni? - tudakolta Bob.

- Gonosz, ősi istenek, hogy elpusztítsák a Földet - közölte fáradtan Mason, aztán újra a sötétben csillogó feszültségszabályozó rúd felé intett. - Conelly szerencsére a tíz fokozatból csak hármat használt eddig, úgyhogy még bőven tudod növelni az erőter ellenállását, ha támadnának. Arra viszont figyelj, ha ok nélkül emeled a feszültséget, a rendszer összeomlik, és megnézhetjük magunkat!

Bob homloka összeráncolódott a megfeszített gondolkodástól.

- Mikor jönnek érte a CIA-sok?

- Reggel hatkor - felelte Mason.

- És mégis, hogy visznek el egy lebegő ablaküveget?

- Egy bazi nagy elektromágnessel, ha annyira érdekel, de azt javasolom, inkább a magad dolgával törődj!

Bobnak eltartott egy darabig, amíg megemésztette a hallottakat.

- Na, jó - mondta végül. - Benne vagyok a buliban.

- Remek - bólintott a vállalkozó. - Van fegyvered? Hagyjak itt egy stukkert?

Az ór felmutatta a két öklét.

- Ezek tökéletesen megteszik, a revolverek csak bajt okoznak, nekem elhitheted.

Mason legyintett, és a pultra dobott egy Glockot, mielőtt kiment volna a megfigyelőteremből. Az ajtóban visszafordult egy pillanatra.

- Reggel hatig kell itt lenned, amíg le nem váltanak! - szögezte le nyomatékosan. - Addig akkor se mehatsz el innen, ha maga Obama kéri!

Bob felvonta a szemöldökét.

- Az új fiú a Red Soxból?

Mason felnyögött, és magára hagyta.

3.

Bob a monitorokon keresztül figyelte az ablaküveget. Órákon át semmi sem történt, ám ez csöppet sem zavarta. Eldöntötte, ha reggel hatig egy helyben ülve kell bámulnia az állítólagos dimenziókaput, megteszi. Egy percre sem hunyja le a szemét éjszaka, és nem lesz semmi baj.

Nem úgy, mint Pittsburghben.

Ott is raktárt őrzött, ám egy félreértés miatt jó időre kivonták a forgalomból. Bűnözőnek nézett egy tinédzsert, aki azért, hogy a társai előtt vagányabbnak tűnjön, betört a lezárt területre. Az volt a gond, hogy a punk kölyök hozott magával egy valódinak kinéző játékpisztolyt is. Bob csupán egy figyelmeztető lövést akart leadni rá, és évek múltán sem értette, hogy történhetett meg a tragédia. A golyó a srác homlokába fúródott, és azonnal megölte. A hatóságok teljesen téves következtetéseket vontak le a bizonyítékok alapján; úgy vélték, a férfi éles fegyvernek nézte a játékszer, és ijedtében ölte meg a fiút.

Bob megrázkódott, mert odalent ködfelhők homályosították el az üveget. Érdeklődve hajolt a legközelebbi képernyőhöz, és megpróbált valami kézzel foghatót kihámozni a látványból. A gomolygásban amorf alakok mozogtak. Bob nyelt egyet, jobb keze a pultról kiálló kar felé lendült. A fekete fémrúd magától lefelé mozdult az irányítótábla vájatában, mielőtt még hozzáért volna.

- A franc essen belétek! - szitkozódott Bob fennhangon, és megragadta a feszültségszabályozót. - Velem nem fogtok szórakozni!

Vadul visszanyomta a rudat az eredeti állásba, sőt egy fokozattal feljebb csúsztatta. Nem szeretett volna túllőni a célon, de arra sem vágyott, hogy idegen istenek rontsanak a világra. A kavargás eloszlott, Bobot mégsem járta át felhőtlen diadalérzet, mert idegborzoló nyöszörgés hallatszott, és a lengi üveg mögött örvénylés támadt.

- A nyavalya ebbe a Lovecraftba! - kiáltotta dühösen.

Ezúttal nem amóbaszerű formák jelentek meg a szemé előtt, hanem egy embernek tűnő lény. Bob homlokán veritékcsapkek gyöngyöztek. A lebegő alak lángvörös haját viselt, elkínzott tekintetében iszonyat fénylett.

Basszus - gondolta rémülten -, Conelly nem lépett le, a kapu magába szippantotta!

- Eredj innen - üvöltötte a kísértetnek -, nem tudok segíteni rajtad!

Mintha csak a szavait akarták volna igazolni, óriási csápok fonódtak hátulról a vörös hajú férfira. A szerencsétlen felüvöltött a kintól, és Bob önkéntelenül vele ordított. Conelly teste cafatokra mállott, mint egy túlfőzött virsli, maradványai körül vér hullámozott.

Bob remegő kézzel feljebb tolta a kart, amitől egy időre nyugalom telepedett a szerelőcsarnokra. A középkorú exbokszoló zihálva szedte a levegőt; hirtelen jól esett volna neki egy cigarettá, de még a börtönben leszokott róla. Kezdte úgy érezni, Mason aprópénzzel szúrja ki a szemét; a szolgálatból mindössze öt óra telt el, de az idegei máris foszlányokban lógtak.

Hetven perccel később két kocsiyanon lógó szem jelent meg a kapuban, és fenyegetően Bobra meredt. A férfi felszisszent, és habozás nélkül felsőbb állásba csúsztatta a fekete rudat. A gyanús szempár gyűlölködő pillantást vetett rá, aztán visszasüllyedt a saját dimenziójába. Bob fellélegzett, bár a szabályozókar vésszesen közelített az utolsó vájathoz, és elképzelni sem tudta, mi történhet, ha a feszültség eléri a végző határt.

Nem sokáig töprengtetett ezen, mert az ablak rezegni kezdett, és odaát valami totális rohamra indult.

Bob tátott szájjal bámult az üvegek rontó gigászi, bőrszárnyas-csápos élőlényre.

– Szentséges Szűzanyám! – üvöltötte rémülten, bár soha életében nem volt vallásos, és ütközésig tolt a rudat.

A raktárban hirtelen olyan forróság támadt, mint egy szaunában. A lázálomba illő szörnyeteg lagymatagon elhátrált, de kelletlen visszavonulása egyértelművé tette, hogy nem-sokára újra próbálkozni fog.

Bob magába roskadt a forgószekben, sejtve, hogy még egy támadást nem tud visszaverni. A kapu újfent örvényleni kezdett, és a feszültségszabályozó megint lefelé indult az irányítótáblán. Az ór halántékán kidagadtak az erek, miközben ismét az utolsó rovátkáig nyomta, és vicsorogva megpróbálta végfokozaton tartani. A lény rettentő erőt fejtett ki. Bob egész testében remegett, miközben ott bizsergett az agyában, hogy lennie kell valami megoldásnak.

Hirtelen fény gyúlt az elméjében, és hisztérikusan felkacagott. Ajkán tébolyult vigyorral a kapcsolótábla legaljára rántotta a rudat. A dimenziókapu túloldalán dühöngő szörnyeteg valószínűleg sok mindenre számított, csak az ellenállás megszűnésére nem. A kreatúra iszonyatos hangrobbanás kíséretében eleven lövedékként zúdult keresztül az üvegen. Bob csupán elmosódott villanást érzékelt; a másvilági fajzat úgy szakította át a raktár falát, mintha az papírmáséból készült volna, és elsüvített.

A férfi megszemlélte a csarnok oldalán tátongó polipformájú lyukat, aztán visszasétált a vezérlőbe, és ismét a harmadik állásba tolt a feszültségszabályozót. A távolból szirénázás hallatszott, ami arra vallott, hogy az idegen becsapódott valahová. Bob biztosra vette, hogy ilyen sebességgel nem élhette túl az ütközést.

Nem sokkal később motorzajt hallott, és egy kamion kanyarodott az épület elé. A műszakjából még majdnem hat óra hátravolt, de a rendkívüli esemény nyilván arra készítette a CIA-t, hogy előrébb hozza a dimenziókapu elszállítását. Bob a farzsebébe dugta a Glockot, és a megfigyelő bejáratához balagott.

A raktárba három férfi sétált be. A kis csapatot egy két méter magas, előreugró állú figura vezette. Jégkék szeméből hűvös érdektelenség sugárzott, amikor felment az emeletre, és Bob arcába nézett

– Maga itt végzett.

Az ór bölintott.

– A CIA-tól jöttök?

– Úgy van – vágta rá a fagyos tekintetű fickó. – Mahoney vagyok.

– Remek, de tudja, nekem itt kéne maradnom reggel hatig, hogy megkapjam az órabéremet.

– A pénzt természetesen ugyanúgy átutaljuk, mintha a teljes munkaidőt ledolgozta volna, de ha mesél róla bárkinek, annak súlyos következményei lesznek.

Bob megborzongott, a két másik fickó közben odalent, a lengi üveg előtt elkezdett összerakni valamit; nyilván egy hatalmas elektromágneset.

– Hallgatok, mint a sír – jelentette ki gyorsan.

– Helyes – bölintott a titkos ügynök. – Most elmehet.

Bob leballagott a lépcsőn, és a szerelőcsarnok bejáratához sétált. Mahoney társai serényen tevékenykedtek a földszinten, építményük leginkább valami boltívre emlékeztetett. Az exbokszoló vállat vont, és kilépett az utcára. Az anyósülésre dobta a farzsebében lapuló Glockot, aztán beült a volán mögé. Hirtelen eszébe villant, amit Mason búcsúzóul mondott.

„Reggel hatig kell itt lenned, amíg le nem váltanak! Addig akkor se mehetsz el innét, ha maga Obama kéri!”

Aztán a beszélgetésük egy korábbi része is beugrott neki, ami az elődjéről szólt.

„Mondtam neki, hogy legalább addig maradjon, amíg váltást szerzek, de mire ideértem, nyoma veszett.”

Ha Conelly már nem volt a helyén, amikor Mason befutott, a kapu biztosan őrizetlenül maradt valameddig. Bob elfintorodott, felkapta a revolvert, kiugrott a Buickból, és feltépte a raktár ajtaját. A három fickó úgy fordult felé, mintha zsinóron rángatták volna őket. Szavak nélkül társalogtak, kitérték szájukból nyálkás, vonagló csápok meredeztek. Addig tüzelt rájuk, amíg össze nem rogytak. Golyó szaggatta testükből vér helyett zöld színű váladék szivárgott.

Bob visszasétált az emeletre, és beült a forgószékebe. A felforrósodott revolvert a combján pihentetve a kapura bámult.

– Rohadt punkok, azt hittétek, baszakodhattok Chaplinnel? – kérdezte megvetően, aztán a szabályozókarrá tette a kezét, és elszántan várakozni kezdett.

Incredible India

I.

Khalid, az öreg remete már érezte egy ideje, hogy valami nem stimmel vele. Időről időre összekuszálódtak a gondolatai, vagy épp úgy kiestek az emlékei, hogy aztán fogalma sem volt, hogy került oda, ahol épp feleszmélt. Pedig jó pár évtizede, amióta a fiai felnőttek, csak az elmélkedésnek élt. Élete egyetlen célja az volt, hogy elérje a teljes megvilágosodást. Viszont egyre több olyan időszak volt már, amikor nem emlékezett. Nem bírta elviselni a gondolatot, hogy egy flúgos rongycsomó legyen az út porában ahelyett, hogy egyre magasabb szellemi szinteket hódítana meg.

Hamar döntésre jutott: fel kell frissítenie az állományt. Hallott már bizonyos szektákról, ahol ez bevett szokás. Sőt olyanokról is, amelyek a Gangeszbe fulladt embereket ettek meg öntudatra ébredés céljából. De neki most élő ember agyára van szüksége, vagy legalábbis minél frissebb halottára. De honnan szerezzen ilyet? És hogyan? A kivitelezés sosem volt az erőssége...

Önkéntelenül is a kikötőbe tévedt. Alkonyodott, a lenyugvó Nap látványosan fuldoklott a retkes folyóban. Színei csak még inkább fokozták a bűzt - dög persze akadt bőven. Itt-ott rakodómunkások lézengtek, de velük nem sokra ment volna, lévén sokkal erősebbek nála. Hirtelen kivágódott a kocsmá ajtaja, és egy hihetetlenül részeg ember tántorgott ki rajta. Párszor hasra esett a saját lábában, de végül csak elvergődött egy roskatag csónakig, amibe néhány csuklás kíséretében beleajult.

Az öreg szeme felcsillant. Egyre sötétedett, a munkások is megriktultak. Khalid unott ábrázattal somfordált a még mindig imbolygó tákolmányhoz, nehogy feltűnést keltsen. Mikor meggyőződött róla, hogy senki sem figyeli, belemászott, és szemre vételezte a fiatalembert. Az néha horkantott egyet, de a bökődésekre, amikkel az öreg tesztelte cselekvőképességét, ez volt a legtöbb reakciója. Khalid kitépett egy hosszú rasztatincset saját, kócba tekert hajából, és összekötözte vele az áldozat kezét. Vívódott kicsit, majd még egy tincset rászánt a bokáira is. Hiába no, biztosra kell menni.

Eloldotta a csónakot, fogta az evezőt, és a szürkületben ellavírozott a legtávolabbi dokkig. Út közben arra a megállapításra jutott, hogy legjobb, ha kivárja, amíg kijózanodik az „új agya”, hogy a lehető legtökéletesebb eredményt érje el. Kikötötte a ladikot, és elindult eszcájgot keresni. Jó néhány lépés után kezdett homályosodni az elméje, aztán elbizonytalanodtak a léptei. Hirtelen nem emlékezett arra, hogy hová is indult, majd valami kattant az agyában. Tekintete üveges lett, tudata újra elkallódott valamerre. Teste folytatta útját, de már a város felé.

II.

Csisz-csosz... Csisz-csosz... Shivraj álmában egy csomó karikával a lábán csoszogott egy sötét folyosón. Elég hülye álom... Meztláb slattyogott egy ajtó felé, miközben lassan kezdett köddé válni az egész, és ő hihetetlen lustán az ébrenlét felé hömpölygött. Ködös fejfel hallgatta az álomból visszhangzó csoszogást. Elég élethűnek tűnt... Mindig is tisztán emlékezett ébredés után az álmaira, de olyan még nem volt, hogy utána is folytatódott volna...

Hirtelen egészen magához tért, szeme kitágult a rémülettől. Ez nem álom! A csoszogást tényleg hallja! Bizonytalan léptek, meztelen talpak halk tottyanása hallatszott a folyosóról. Valaki van itt rajta kívül! Az álom teljesen kipattant a szeméből.

Értetlenül bámulta az óra számlapját a beszűrődő holdfényben. Ki-le-het-az?! -, döngölte a szíve, minden egyes szótagot koponyája belső falára passzírozva.

Macskája, Curry a szokásos helyén feküdt, a fotel támláján. Nem aludt, valószínűleg már Shivrajnál is hamarabb figyelte a közelgő lépteket. A gyér fényben csak hegyes füleit és felmeredő szőrét lehetett látni. Jó pár éve laktak már ebben a kis házban, melyben még soha nem érezték magukat ilyen kiszolgáltatottnak.

Errefelé elég veszélyesek az utcák ahhoz, hogy négy zárral is bezárja az ajtót. Az ablakok ugyan nyitva vannak, de ki mászna fel ilyen magasra? Talán mindjárt kiderül. Óvatosan kibújt a takaró alól, és amilyen halkan csak tudott, az ajtó felé osont. Mire odaért, a kilincs halk csikordulással lenyomódott. Shivraj a falhoz lapult, miközben úgy érezte, minden hajszála az égnek mered. Az ajtó lassan kinyílt. Idegtépő másodpercekig (úgy érezte, órák telnek el) nem történt semmi. Aztán egy bizonytalan csoszogást hallott, majd egy pillanat múlva meglátta a homályban a betolakodót.

Magas, vézna öregembernek tűnt, rasztába álló tincseiből a Hold fénye szörnyet vetített a falra. A szeme félig nyitva volt, meg se rebbent, csak meredt előre. Shivraj rémületében még mindig úgy lapult a falhoz, hogy majd' kidöntötte.

Az öreg megingott, majd újra csoszogni kezdett be egyenesen a szobába, megcélozva az ágyat, ahol még a takaró ki se húlt. Amint árnyéka a fotelra esett, halk fújás hallatszott. Curry villámgyorsan az ajtó felé cikázott. A váratlan hangra az ismeretlen önkéntelen mozdulattal oldalra lépett, egyenest a macska farkára. Az ijedtében mind a tíz körmét a férfi vádlijába mélyesztette, majd fejvesztett iszkolásba kezdett.

Halk kiáltás szakadt ki a holdkóros torkából. Egy pillanatra mintha magához tért volna, fájdalmas értelem csillant addig tompa tekintetében. Bal karja megrándult, mintha a szívéhez akart volna kapni, aztán a szeme felakadt, a behatólag pedig nagyot puffant a padlón. Többé nem mozdult, OM NAMAHA SHIVAYA.

III.

Tompa fény szűrődik a dokkok felől. Épp csak arra jó, hogy láttassa, mennyire sötét van. Timir lassan tér magához. Megkötözve fekszik oldalán egy csónak aljában. Sajog a tarkója. Nem csak a hullámok ingatják: szédül. Gyomra aggasztó hullámozásba kezd. Kissé előrenyújtja a nyakát, kipakol a ladik aljába. Nagy nehezen a hátára kintlódja magát, hogy mégse arccal a hányásba feküdjön. Mélyeket lélegzik, bár a poshadt víz szaga nem sokat segít. Kiáltozni kezd, hátha van itt valaki, de csak a víz locsog válaszul.

Eszébe jutnak régi vizes korszakai. Mikor a folyó mellett lakott, nap mint nap járt el a hömpölygő víztömeg mellett. Sokat álmodott vele. Egy álmában a folyó medrében mászkált, a híd lábánál, és nem zavarta, hogy tizenöt méter víz tornyosult fölötté. Persze az ember álmában minden lehetséges. Ez most nem az.

Fogalma sincs róla, hogy került ide. Arra emlékszik, hogy elindult este iszogatni, fejfájásából és émelygéséből akár arra is következtethet, hogy sikerült a művelet. Vagy pedig leütötték. Ez utóbbi feltevés azért valószínűbb.

Feje fölött denevérek gyülekeznek. Alig ciripelik túl feje zsongását. Az idő múltával egyre közelebb merészkednek, míg végül egy bátrabb (vagy éhesebb) példány a halántékának tapad, fogait a lüktető érbe vájja. Timir hiába csapkod a fejével, a visszatartó erő megszűnt; pillanatok alatt ellepik a vérszívók. Néhány perc múlva már csak a fekete, mocorgó bőregér-réteg cuppog a csónak alján.

Letta

VIRTUÓZOK

A nyirkos március elűzte a telet, de a betegségeknek kedvezett. A szűk sikátorokban dögletes bűz és fojtogató köd terjengett. Párizs utcáin kolera tombolt, az ördög a falak közé költözött. Liszt Ferenc sóhajtva kerülgette a pocsolókat, aztán babonásan átsietett az utca túloldalára, amikor megpillantott egy temetési menetet.

Ez az év is péntekkel kezdődött – állapította meg, mintha ez mindent megmagyarázott volna. Életében fontos szerepet játszottak az előjelek, hisz’ az üstökös évében született. Magától elsajátította a kottaolvasást, és kilenc évesen már a publikum előtt zongorázott. Mire betöltötte a tizenkettőt, fellépett Bécsben, ahol az idősödő Beethoven az otthonában fogadta.

Mintha csak tegnap történt volna! – Liszt gondolatban felsőhajtott, miközben tekintetét a halottaskocsira szegezte. Az idős mester már megsüketült, de játéka láttán a keblére ölelte, aztán homlokon csókolta. Ferenc sohasem felejtette el azt a napot, ahogy azt sem, amikor Saint-Criquet gróf a lánya, Carolin kezére tett ajánlatát visszautasította. Ettől hosszú időre mélabúba esett – olyannyira, hogy az újságok már a halálhíret keltették –, és csak a forradalom ágyúmoraja szakította ki belőle.

Attól a pillanattól a tehetsége újult erőre kapott, és a hírnév a szárnyára vette. Bejáratos lett a nagyúri szalonokba, ugyanakkor a leghíresebb művészek és szabadgondolkodók is a barátságukba fogadták. Húsz évesen befutott embernek számított, mégsem vált önelégültté. Hogy a tekintetével a kordé útját követte, az utca túlsó végén egy plakátragasztó férfit pillantott meg. Valami magnetikus erővel az oszlophoz vonzotta, és nemsokára a hirdetmény olvasásába mélyedett.

Niccolo Paganini fellép a párizsi operában!

Az Ördög Hegedűse! – villant az agyába. Sokat hallott az itáliai virtuósról, aki briliáns játékaival elkápráztatta a nagyközönséget. Tudni szerette volna, ki ez az ember, aki már életében legendává vált, akárcsak Beethoven. A köznép azt sutogta, eladta a lelkét a Sátánnak, miután a hangszeredre halott kedvese beleiből csavart húrokat. A plebs iszonyodott testi torzulásaitól, ugyanakkor azonban a játékáért szenvedélyesen rajongott.

Az ördögös fickó a járvány sújtotta Párizs kellős közepén akar hangversenyezni, mintha vonzaná a pusztulást! – Liszt megfogadta, ha a helyi közönség netán bojkottálná a rendezvényt, ő akkor is feltétlenül jelen lesz rajta.

A koncert estéjén a párizsi opera megtelt zsúfolásig; a nézőtér egy gombostűt sem lehetett leejteni. A jelenlévők megbabonáztottan hallgatták az Ördög Hegedűsét, aki elsőként zenekarral lépett fel. A legelől helyet foglaló Liszt arcába forró vérhullámok szöktek, soha életében nem hallott még zenészt így játszani. Amikor a mester a mű végére ért, a hallgatóság ovációba kezdett, miközben a függöny aláereszkedett. A zenekar a tapsvihar közepette távozott, míg Paganini visszabotladozott a színpadra. A kis olasz meghajolt, majd az álla alá szorította hangszerét, és ismét játszani kezdett, hogy a koncert szólórészét prezentálja.

Liszt döbbsen ült, Paganini tudása minden képzeletét felülmúlta. Valóságos fenomén volt, a hangszeréből előcsalt dallamok egy teljes zenekart pótoltak.

Amit ő csinál, abban minden benne van – állapította meg. – Talán csakugyan eladta magát az Ördögnek... na, de én is

zenész vagyok... maga Isten adta a talentumomat... hiszen a jelek is erre vallanak: az üstökös, amikor születtem és Beethoven csókja; nem hagyhatom, hogy Paganini fölém kerekedjék! Amit ő tud négy húron, nekem is tudnom kell a zongorán!

Liszt úgy érezte, az olasz zenélés közben egyfolytában rajta tartja a szemét, mintha a lelkébe látna. Amikor nem a hangszerén játszott, inkább groteszk alaknak tűnt, mintsem misztikusnak; ám hegedülés közben átlényegült. Végül megpillantotta Paganini pupillájában a Gonosz árnyékát, de amit felfedezni vélt, szorongás helyett csupán lázadásra sarkallta. A kihívás szavak nélkül hangzott el, de Liszt minden porcikájában érezte; a sántikáló férfi, akit gyermekkori paralízis bélyegzett meg, kesztyűt dobott az arcába.

A szóló véget ért, a közönség állva tapsolt. Liszt alig várta, hogy kirohanhasson a nézőtérrel, és otthonába sietve gyakorolni kezdjen, ám a publikum rajongása őt is magával ragadta. Eszeveszetten tapsolt, akár a többiek, aztán Niccolo Paganini féloldalasan bicegve eltűnt a függöny mögött. Liszt sápadtan utána nézett; nem tudta, mennyi ideje maradt a felkészülésre, de azt igen, hogy hamarosan ismét találkozhatnak.

Április végére Paganini emlékezetes koncertje sokak számára feledésbe merült, Lisztet azonban még az álmaiban is kísértette. A rögeszméjévé vált, hogy le kell győznie a talját. Szinte ki sem mozdult lakása falai közül, egyfolytában gyakorolt, mint egy megszállott. Éjszakánként egy katedrális belsejében hadakozott az olasszal, és hamarosan rádöbbsent, a Mi Asszonyunk romos templomát látja. Összezsapásuk vadságától a székesegyház kőalakjai feléledtek, és öldöklő háborúra keltek. Először azt hitte, a víziók színhelyét Victor Hugóhoz fűződő barátságának köszönheti, aki épp a Notre Dame-ról írt regényt, de aztán rádöbbsent: az itáliai zenész üzen neki az álmaiban.

Az éji látomások egyre nyomasztóbbak lettek, párbajuk pusztító szimfóniákban öltött testet. Liszt agyában kaotikus dallamok születtek, olyasfajta hangzatok, amelyeket senki nem nevezett volna zenének, mert minden határon túlmentek. Az ablakon kívül továbbra is nyirkos köd derengett, de mit sem törődött vele. Csak játszott, és játszott megállás nélkül. A szobát elfoglaló három zongora körül iszonyatos rendtelenség uralkodott; könyvek egymás hegyén-hátán, a székeken, a padlón; mindenütt. Homérosz, Biblia, Platón, Locke, Lamartine, Byron, Hugo, Chateaubriand, Goethe Faustja és kották: Bach, Beethoven, Hummel, Mozart, Weber...

Liszt az egyik zongoránál negligésben, borostásan, elhanyagoltan egyetlen hangot ütögetett. Váltogatta az ujjtartását erővel, pedállal, anélkül, és a különböző hatásokat figyelte. Külső szemlélő számára tébolyodottnak tűnhetett, ahogy maga elé motyogott, de anyja gondoskodott róla, hogy senki se zavarja, bár maga sem értette, mi ütött a fiába. Ezt a látogatóba érkező Victor Hugónak is elpanaszolta, miközben együtt hallgatták Liszt gyakorlatát.

– Ez majd’ két hónapja így megy – sóhajtotta az idősödő asszony. – Csak enni jön ki néha.

Hugo megpróbált benyitni, de kudarcot vallott.

– Felesleges kísérletezni – legyintett Liszt anyja. – Bezárkózott, nem fogad senkit, sőt minden tanítványát elküldte.

Az író szótlánul hallgatta a megújuló tremolózást.

– Egész álló nap gyakorol – folytatta a háziasszony. – Soha nem hallok tőle egyetlen igazi etűdöt sem, csak hangokat, terceket és tremolókat. Az apja halála óta sok mindent kibírtam mellette, de ebbe az ember belebolondul.

– Megértem, madame Liszt – bólogatott Hugo –, megértem. Magam is ezt tenném, de remélem, előbb-utóbb tudok beszélni a fejével.

Az író nemsokára újra szót válthatott barátjával, de nem úgy, ahogy ő gondolta.

Belgiojoso hercegnő a szokásos szalon összejövetelei egyikére hívta a társaságot, amelyen végre az önkéntes száműzetésének véget vető Liszt is megjelent. Az ifjú zongorista úgy festett, mint aki hosszadalmas betegségén esett át, arcszíné sápadtabb lett, vonásai kiélesedtek. Ajkát halvány mosolyra húzta, amikor a nyüzsgésben megpillantotta Hugót. Hozzásietett, és baráti természetességgel összeölelkeztek.

- Csakhogy előbújtál a barlangodból - mondta az író megkönnyebbülten. - Kezdtém azt hinni, hogy egész hátralévő életemben ott fogsz porosodni.

- Eljött az ideje - válaszolta titokzatosan Liszt. - Szeretnék tőled egy szívességet kérni tőled, barátom!

Közelebb hajolt Hugóhoz, és valamit a fülébe súgott. Az író szemöldöke a homlokára szaladt, látszott, hogy az elhangzotakat egyre nagyobb értetlenséggel hallgatja. Ekkor Belgiojoso hercegnő valósággal közéjük vetette magát, hogy a régóta nélkülözött zenészt karon ragadja.

- Nem helyénvaló társaságban sugdolózni, kedves Liszt - jelentette ki tréfás feddéssel. - Annyira örülök, hogy ismét a körünkben van, igazán megörvendeztetne bennünket némi jutalomjátékkal...

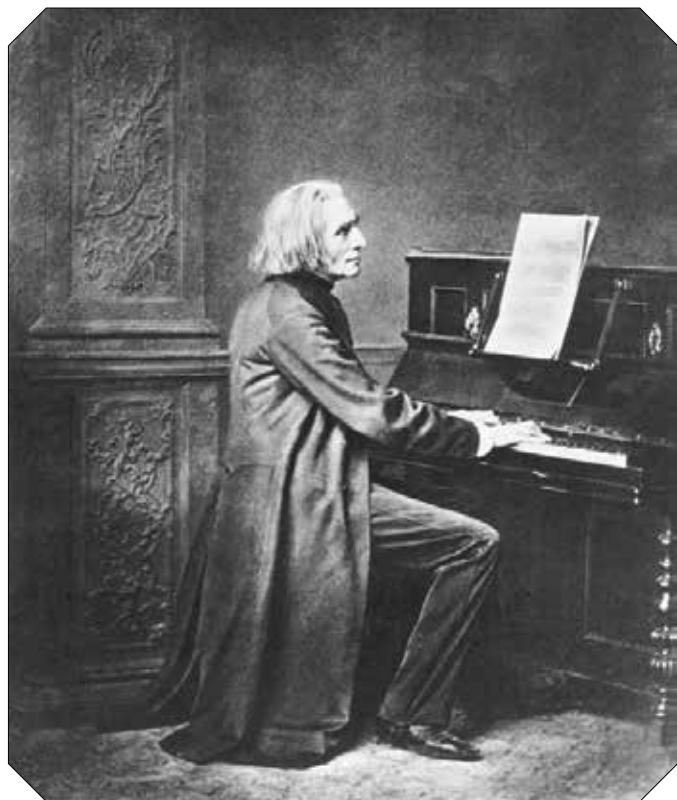
- Készséggel, hercegnő! - A zongorista olyan lelkesen felelt, mint aki alig várja, hogy kipróbálja a közönségre gyakorolt hatását.

Amint Liszt a zongorához ült, a társaság moraja nyomban elcsitult. Paganini La campanellájának egy változatát játszotta, amellyel mindenkit ámulatba ejtett. A fiatal arisztokratahölgyek elbűvölten hallgatták. A háziasszonyt azonban nem pusztán a Lisztből áradó kisugárzás nyűgözte le, hanem az is, ahogyan zongorázott. Döbbenet fordult az egyik oldalánál álló nőhöz.

- Egészen másként játszik, mint azelőtt!

- Igaz, amit mondanak róla - sóhajtotta az. - A legszebb férfi Párizsban.

Liszt ujjai valósággal repültek a billentyűkön. Amikor a

darab végére ért, a jelenlévők őrjöngő tapsviharban törtek ki. A művész fejet hajtott, hosszú haja a vállát seperte.

- Ön már azelőtt is utolérhetetlen művésze volt hangszerének - állította a hercegnő. - Azt hittük, ennél több már nem lehetséges, most azonban...

- Eddig a művész szolgálta a zongorát - vágott közbe Liszt. - Mostantól a zongora a művészt...

A férfi visszafordult a hangszer felé, és új számba kezdett, Berlioz Boszorkányszombatját játszotta. Talán a megvilágítás tette vagy a választott zene jellege, de a belőle áradó karizma démoninak látszott. Hugo a szoba sarkából elkerekedett szemmel bámulta, miközben egyre inkább biztosra vette, hogy barátja rejtélyes, belső metamorfózison esett át.

Beköszöntött a május elseje, a Walpurgis-éj, amikor a néphiedelem szerint a boszorkányok titkos gyülekezéshelyeiken szombatot tartanak. Liszt a sűrűsödő éjszakában magabiztosan lépkedett a Notre Dame felé. A föld fullasztó meleget árasztott, az utcákon gyanús árnyak motoztak. A kolerában elhunytak szellemei talán a város fölött lebegtek, de a zongoristát nem riasztották. Eljött a pillanat, amikor az ellenfelével kellett szembenéznie. Paganini a székesegyház falai között várta, ahogy reményei szerint a Hugo által odaszállított zongora is. A boltíves ajtó halkán nyikordult, amikor belökte, aztán az előtérben várt, amíg a szeme a sötétséghez szokott.

Tovább, előre! - biztatta magát.

A forradalom dülése alaposan megtépázta az épületet. A gótikus katedrális csupán önmaga árnyékának tűnt; látszott, még sok idő eltelik, mire a sebei végleg begyógyulnak. Niccolò Paganini a főoltár előtt várakozott. A gigászi rózsablaikon beáradó holdfény ezüstös aurába burkolta. Úgy lógatta az oldala mellett a hegedűt, mintha kard lenne. Néhány lépésnyire tőle fényesre polírozott Bösendorfer zongora állt, faburkolatú fedele alatt hófehér billentyűk sorakoztak.

A két rivális közt nem volt szükség szavakra, csak némán egymás felé biccentettek. Az olasz kívárta, amíg Liszt elhelyezkedik a hangszer mögött, aztán a vállgödörbe illesztette a hegedűt, és felemelte a vonót. Amikor játszani kezdett, ellenfele a klaviatúrára csapott.

Hangorkán töltötte be a székesegyházat. A sötétség amorf alakokba rendeződött, a köröskörül elhelyezett vízköpők és angyalszobrok megmozdultak, aztán egymásnak rontottak. A Bösendorfer fénysugarakat árasztott, Liszt haja kuszán röp-ködött, ujjai valósággal tépték a billentyűket. Arcvonásain átszellemültség uralkodott; olyannyira eggyé vált hangszerével, hogy távolról furcsa kentaurnak tetszett. Paganini tébolyultan nyúzta a húrokat, a hegedűje valósággal vért könnyezett. A falakon repedések futottak végig; úgy tűnt, az Ég és a Föld harcrai képtelenek egymással dűlőre jutni.

Végül az olasz ellenállása megtört, muzsikája erejét veszítette. Ráncos arcán veríték csillogott, végtagjai fáradtan remegtek. Liszt egy utolsó elszánt rohamra indult, ujjai alatt egy eljövendő, új kor dallamai zengtek: a jövő század zenéje, amelyet csak kései leszármazottai érhetnek. Az Ördög Hegedűse felüvöltött, aztán térdre esett, Stradivariján elpattantak a húrok. Zokogott, ahogy Lisztre bámult.

- Elhagyom Franciaországot - mondta fogcsikorgatva, aztán féloldalasan bicegve az árnyak közé veszett.

Liszt Ferenc fáradtan, de elégedetten ébredt. Isten áldotta napfény tűzött be szobája ablakán. Párizs utcái aranyfényben ragyogtak, a járókelők az utcán boldogan mosolyogtak.

Minden idők legnagyobb zongoristája pedig biztosan tudta, a járvány véget ért.

Maggoth

Kocsmajelenetek

Kocsmajelenet

Alig derengett némi fény a városka szélén lévő kocsmában. Csupán néhány gyertya világított. A kocsmáros kidobta az utolsó részegét is, és épp elindult volna, hogy nyugovóra térjen, mikor kinyílt az ajtó. Őt kopott, szürke köpenyű idegen lépett be rajta. A kocsmá tulajdonosa káromkodásfélét szűrte hiányos fogai közt, de rögtön felderült a képe, amint megpillantotta a pénztől dagadó erszényeket újonnan érkező vendégei derekán.

- Kocsmáros, sört ide! - csapott az asztalra a helyiek nyelvén a legfiatalabbnak látszó jövevény.

A hájas, szuszogó férfi - akit azonnal faképnél hagyott az álom - fűgén töltögetni kezdte a söröskrigliket, közben hátrakiáltott:

- Szépségem, gyere csak!

Az imént Szépségemnek nevezett nő durcás arccal jelent meg a söntés mellett.

- Szolgálj ki az urakat! - szólt a kocsmáros, és meglegyintette a nő formás hátsóját.

Szépségem rosszalló pillantásokat küldött a tulajdonos felé. Hamvas, dús keblét alig fedte a hirtelen összefűzött vászoningje. A nő a kocsmáros párás tekintete közepette megfordult, s kecses mozdulatokkal elindult a vendégekhez. Amint az asztalhoz ért, lehajolt, hogy letegye és elrendezze a söröskrigliket, közben gyönyörű látvány tárult a jövevények szeme elé. Szépségem mit sem törődve ezzel, kacéran a többiek által csak Mesternek nevezett idegenre nézett, majd felegyenesedett, s bájos hangján megkérdezte:

- Uraim, szolgálhatok még valamivel?

Kocsmajelenet 2. (Titkos varázsigé)

Az öt szürke köpenyű férfi nem maradt sokáig. Fojtott hangon, furcsa nyelven beszélgettek, miközben sörüket itták.

Az Ínyenc

Egy acélszürke téli délután Tótkomlói Mihály - beosztására nézve kisegítő pincér - egy nagy, maradékkal teli fazékkal egyensúlyozva kilépett a La Bouillabaise étterem mögötti sikátorba, és terhét a fal melletti szeméttároló konténerbe ürítette.

A szokatlanul hideg időre tekintettel elgémberedett ujjait lehetőleg igyekezett újra életre hívni, majd az alkalmat kihasználva, cigarettát kotort elő zsebéből és rágyújtott. Ekkor a szemközti felhalmozott kartondobozok és zöldséges ládák közül egy hajléktalan és kutyája lépett elő. Tótkomlói meg sem mozdult, kifújta a füstöt és végigmérte az alakot. A férfi horgolt, pomponos sapkát, mustárszínű pulóvert, fölötté kopott szmokingot és farmernadrágot viselt. A kutya apró, fahéjszín bundájú eb volt.

- Szép jó napot - pöfékelte Tótkomlói.

- Hasonlóképpen magának is - válaszolta a hajléktalan.

- Cigaretta? - kérdezte Tótkomlói.

- Köszönöm, nem dohányzom - hangzott a felelet.

- Kutya hideg van, igaz-e? - terelte el a szót Tótkomlói.

- Megjárja, megjárja - simította végig szakállát a férfi.

- Aztán, mi járásban?

- Hogy én?

- Maga.

- Lestyán Gábor volnék - közölte a hajléktalan -, hivatásos ínyenc.

- Nohiszen! - mondta Tótkomlói. - Attól tartok, mára már nincs szabad asztalunk.

- Oh, engedje meg - szabadkozott a hajléktalan. - Rég lemondtam már az éttermek nyújtotta mulandó miliőről. Tudja, hosszú évek tapasztalata ráébresztett, hogy az ízek, illatok és

Miután az utolsó korty is elfogyott, felálltak, s a Mesternek nevezett idegen egy aranypénzt tett az asztalra. Szépségem szeme rögtön felcsillant. A kocsmáros balga módon megígérte neki, hogy annyi lesz a fizetsége, amennyit az idegenektől kap. Valószínűleg csupán néhány rézpénzre gondolt. A nő nyeglén megrántotta vállát, s gyorsan a szoknyájába rejtette könnyen szerzett kincsét.

Az üres söröskrigliket összeszedte, és éppen indult volna vissza a söntés felé, amikor megpillantott egy kicsi papírtekerccset az asztal alatt. Lehajolt érte. A tekerccs különleges, selymes tapintású anyagból készült, Szépségem még sosem látott ahhoz hasonlót. Ezt is hamar a szoknyájába rejtette. Elpakolt, felsőpört, s dolgát végezvén a szobájába sietett.

A hideg, homályos szobában mindössze egyetlen gyertya pislákol. A nő elővette a papírtekerccset, gondosan széthajtogatta. A papíron ismeretlen írás díszelgett, melynek utolsó mondatát csupa nagybetűvel írták.

- Ez valami titkos varázsigé lehet - motyogta Szépségem, s nyomban megjed, hogy meghallotta valaki.

Riadtan fülelt, de hangos hortyogáson kívül más zaj nem szűrődött be a kicsiny helyiségbe. A nő megkönnyebbült. Újra szemügyre vette a kiemelt utolsó mondatot, lassan betűnként elolvasta, és a maga nyelvén többször elismételgette az idegen szavakat. Majd gondolt egyet, felöltözött, meleg kendőjét fedetlen vállaira terítette, kilopózott szobájából, s a tenger felé vette az útját.

Pirkadt. A meredek sziklapartot hatalmas hullámok ostromolták. Napfelkeltekor a szél rendszerint felkorbácsolta a tengert, s fehér tajtékokat küldött a szárazföld irányába.

Szépségem átszellemült arccal állt a sziklafal szélén. Kezeit az ég felé emelte. Hirtelen fényárba borult a part, s a napkorong pereme megjelent a keleti horizont mögött. A tenger egyre erősebben hullámozott, hűvös vízpermet szállt a levegőben.

Szépségem még pár pillanatig várt, és egy nagy sóhaj után a Nap irányába kiáltotta a titkos varázsigét:

- TOVÁBBI SZÉP NAPOT, KEDVES OLVASÓ!

Mab Tee

aromák sokkal jobban élvezhetők másfajta formában.

- Vagy úgy.

- Igen, igen - a hajléktalan férfi megindult a konténer felé. - Sokkal jobb szeretem az érett, pikáns ízeket.

- Aha.

- Semmi sem fogható a Selles-sur-cher rothadt zamatához!

A fahéjszín kutya nagyot nyelt.

- Paella Valenciana!

Tótkomlói megszívta orrát.

- Risotto alla milanese!

A hajléktalan férfi a konténerhez ért...

- Crème brulée!

...Majd serpenyőben olvasztott vajként csorgott le arcáról az izgatott mosoly.

- Abban nem talál semmit koma. Új, porlasztós fajta - vetette oda Tótkomlói

- Porlasztós?

- Na, hát valami olyasmi. Nem értek én ehhez túlzottan. Tudja, teljesen elbontja a hulladékok, kevesebb szemét keletkezik, nincs szennyezés, tisztább környezet meg hasonlók.

A hajléktalan férfi szólanul meredt hol a konténer tátongó ürességére, hol Tótkomlói unott arcára. Aztán nagyot rugózva átvette lábait a nyílás peremén, majd mielőtt beugrott volna a fémszörnyeteg belsejébe, még így szól:

- Ha egy kis osztriga esetleg megmaradna... Volna oly szíves?

Lestyán Gábor, hivatásos ínyenc örökre eltűnt. Kutyája körbeszimatolta a sikátort, s mivel nem talált semmi ehető, komótosan elügetett. Tótkomlói elpöckölte a csikket, és felkapta a fazekat.

- Még van képe koldulni! - morogta. - Pedig egész rendes fickónak tűnt.

GregTheMad

Levellet kaptam sorozat 04.

Levellet kaptam Európai vidrától

Mivel felelősnek érzem magam Földünk élőlényei iránt, elhatároztam, hogy szót emelek érdekükben. Küldtem egy körlevelet az összes jelenleg veszélyeztetettnek minősített faj képviselőjéhez, melyben megkértem őket, hogy meséljenek egy kicsit magukról. Úgy vélem, ha tudomást szerzünk róluk, ha valamelyest megismerjük őket, talán jobban odafigyelünk és vigyázunk rájuk.

A harmadik levél is Magyarországról jött, a Dél-Dunántúlról:

Tisztelt Emberek!

Köszönöm társaim nevében is, hogy figyelemmel, érdeklődéssel fordulnak felénk, európai vidrák felé. Ily módon lehetőséget kapunk arra, hogy a bemutatkozás mellett eloszlassuk a fajunkkal kapcsolatos félreértéseket. Engedjék meg nekem, hogy leveletem ezzel kezdjem!

Tudjuk, hogy önök közt, sajnos, az a tévhit uralkodik, hogy a vidrák hatalmas pusztítást végeznek a halállományban, mert azt gondolják, hogy mi szórakozásból is ölünk, ezért úgy vélik, hogy bennünket nem védeni, hanem irtani kell, vagy legalábbis védekezni ellenünk. Ez azonban nem igaz.

Egyesek szerint mi napi 6-10 kiló halat elpusztítunk, pedig valójában csak napi fél-egy kiló az a mennyiség, amit ténylegesen megeszünk, azt mondják ránk, hogy mohó vadászok vagyunk, hogy jóllakottan, játékból is halászunk. Nos, a fiatal vidrák két hónapos koruktól fél éves korukig, amíg megtanulnak vadászni, valóban egy kicsit több zsákmányt ejtenek, mint amennyit elfogyasztanak, de a felnőtt vidra mindig megelégszik a táplálkozáshoz szükséges mennyiséggel. Eszünkbe se jut „játékból” gyilkolni.

Táplálékunk egyébként is változatos, a halakon kívül kétélűtűkből, rákokból, esetleg pészmapocokból és egyéb rágcsálókból, néha gerinctelen állatokból áll. Zsákmányunkat pedig nagyobb ragadozóval, még rókával szemben is sikeresen meg tudjuk védeni.

Másik tévhit velünk kapcsolatban, hogy ha egy területen megjelenünk, akkor ott rövid időn belül túlságosan elszaporodunk. Ezt az elképzelést is cáfolni szeretném, ugyanis egy-egy halász- vagy horgászto környékén csak erős aszály, vagy kemény téli fagy idején vagyunk egyszerre sokan, amikor a környező kiszáradt, vagy télen befagyott vizektől ide húzó-

dunk vissza. Normális körülmények között egy kisebb tó mellett legfeljebb egy család él.

Ezzel már részben azt is elárultam, hogy kedvelt élőhelyeink a vízfolyások, tavak csendes, növényzettel tarkított part menti területei, amelyek számunkra nagyszerű halászó- és búvóhelyül szolgálnak. Többnyire a víz fölé hajló fák tövében ásunk magunknak lakhelyül olyan kotorékot, amelynek egyik vége a víz alatt nyílik.

A menyétfélék közül mi alkalmazkodtunk leginkább a vizes életmódhoz: áramvonalas testünk és a lábujjaink között feszülő úszóhártyának köszönhetően kitűnő úszók vagyunk. A bundánk víztaszító, a szőrszálak közé pedig levegő szorul, ezért vizes állapotban szép fényes. Zsírreteg nem véd bennünket a kihűléstől, csak bundánk víztaszítóssága, zsírossága és tömörsége. Körülbelül tíz méter mélységbe tudunk lemerülni, és legfeljebb 1-2 percig bírjuk a víz alatt. Különben időnknek csak kis részét töltjük a vízben vadászattal és játékkal, döntő részben inkább a vízparton, vackunkban pihenünk, alszunk.

Jobbára magányosan élünk, kivéve a párzási időszakot és persze a kölykeket vezető nőstényeinket.

Kölykeink születése a táplálékban bővebb időszakokhoz kötődik. Asszonykánk 62 napig hordják szívük alatt utódainkat, majd 1-5, de leggyakrabban két kicsit hoznak világra, aztán három hónapig szoptatják őket. A kölyök vidrák jelentős ideig, esetleg több mint egy évig is anyjukkal maradnak, és 2-3 éves korukban válnak ivaréretté. Emiatt gyakran megesik, hogy a vidra-asszonyok csak kétévenként vállalnak újabb csemetéket. A hím vidrák nem híresek a családcentrikusságról, a párzási időszak után inkább külön utakon járnak.

Jó esetben tíz-tizenöt évet is megérvünk, de természetes élőhelyeinken, sajnos, ennél jóval kisebb a várható élettartamunk.

Ránk a legnagyobb veszélyt élőhelyeink eltűnése jelenti. Csökken a halásztavak száma, a csatornák és a kisebb vízfolyások aszályos időszakban szinte teljesen kiszáradnak, illetve a vízminőségük jelentős mértékben romlik, emiatt alig találunk magunknak ételmet. Ráadásul gyakori jelenség, hogy az emberek bebetonozzák a vizek partvonalát, és kiirtják a part menti növényzetet, így aztán nem találunk magunknak búvóhelyet.

Sajnos, az is elég nagy baj, hogy az autópályák gyakran keresztelik a vizes élőhelyeket, így bármennyire körültekintőek is próbálunk lenni, sokunk sorsa a vadul száguldozó kocsik kerekei alatt pecsételődik meg. Az lenne a legnagyobb segítség számunkra, ha az autópályák alatt vidramentő alagutakat építenének, ami persze nem csak nekünk, hanem akár a rókáknak, a borzoknak vagy a nyesteknek is esélyt adna a túlélésre.

Köszönöm, hogy figyelemmel olvasták soraimat. Bízom benne, hogy egyszer személyesen is találkozunk majd egy békés horgászto partján.

Névjegy:

Európai vidra – *Lutra lutra lutra*

Gerincesek törzse, emlősök osztálya, ragadozók rendje.

Magyarországon fokozottan védett faj, eszmei értéke: 250.000 Ft.

Juditti

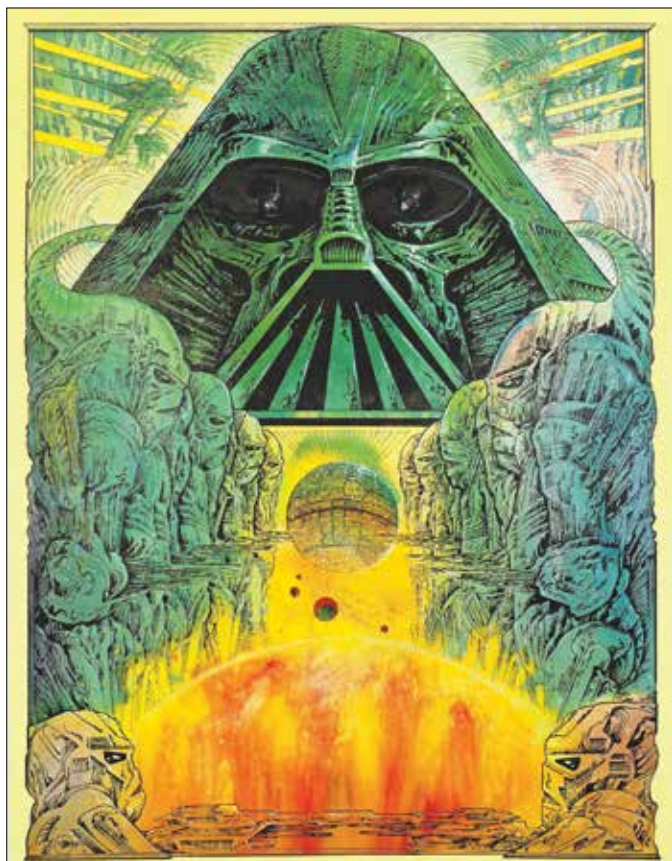

HA MÁJUS, AKKOR STAR WARS

1982 februárjában volt Szentés városában a Birodalom Visszavág ősbemutatója. Ebből következik, hogy igazából akkor kellett volna sztorizni, ám februárban *Otto von Stirlitz* volt a sztár, szintén februári-márciusi (1945) hősként. De azért jól van ez így is, hiszen a május hagyományosan a Star Wars-hoz kötődő hónap.

George Lucas 1977-ben egy csapásra forradalmasította a filmkészítést. Az a dátum vízválasztó, van Star Wars előtti és utáni film, más-más a mérce. Az eredeti csillagok háborúja egy 14 oldalas vázlat volt, amit az United Artists, Lucas előző filmjének, az „*American graffiti*”-nek forgalmazója visszautasított. Gary Kurtz, a film producere szerint a stúdió formálisan nem mondott nemet, de a tárgyalásokon látszott, hogy nincs ínyükre az „úrfantázia”. Bizony a starwars nem sci-fi, hanem úrfantázia. Ez Lucas saját, original műfaji meghatározása, noha később nem kis bosszúságára tudományos-fantasztkusként reklámozták. Ettől a kategóriától a film olyan messzire van, mint ide az Androméda köd. Lucas nem akart semmit se megmagyarázni, csak bemutatta az elképzelt dolgokat működés közben, ráadásul nem csili-vili, szép cuccokat láthatunk, hanem intenzíven agyonhasznált dolgokat, ami alól talán csak a Halálcsillag kivétel, de ugyebár az épp csak elkészült. Tehát korántsem makulátlanok, rozsdásak, horpadtak, a motorok hangja is használt. Lucas, amikor erről kérdezték, az űrkabinokra hivatkozott. Azok is szépek voltak a felszálláskor, de amikor visszajöttek... hmm... ugye emlékszünk?

A *Csillagok háborúja* alapötlete egyszerű: film a repülő csodákról. A cselekmény végső alakját négy olyan vázlatból gyúrta Lucas, amiben a különböző hősök, a legkülönbözőbb korokban, a legvadabb fantáziákban megsejtett helyekre utaznak az űrben. Ez a koktél a harmincas-negyvenes évek képregényei, és főleg a *Flash Gordon* sztorik alapeleme.

Druillet - Star Wars

John Dyksra, még a 2001 *Úrodüsszeiához* fejlesztett ki egy speciális kamerát a kaliforniai Van Nuys egyik raktárhelyiségében. Ez a kamera bármilyen tengely körül tudott forogni, egybe kötve egy számítógéppel, ami eltárolta a mozgásokat, más modelleknél is felidézte azokat. A csillagos ég egy háttérvasznonra lett felfestve, majd a lézeranimációkat és a modelleket egymásra kopírozták. A technológia kifejlesztése közel egy évig tartott, és a különleges hatásokra elkülönített összeg nagy részét el is vitte. De a trükkök drámaibbak, mint a 2001-ben, és főleg Lucas a Tarzan filmek, meg a westernek világát célozta meg, nem a laboratóriumokét. A képi világa is különleges, nem csak a gyors vágások miatt. Például *Darth Vader* matt fekete villogó bigyókkal, a gárdisták, a katonái, angyal-fehérek fekete szemekkel és izületekkel. *Grand Moff Tarkin* (*Peter Cushing*) egy szürke-zöld világban él, uniformisok közt. A Halálcsillag karaktereit egyértelműen a negyvenes évek filmhíradói ihlették. Náciztak is érte eleget a filmkritikusok. A jó azonban a mese szabályai szerint győz, itt is. Csak éppen amikor átveszik jutalmukat, azok a képsorok megint a náci dokumentációs stílus jellegzetes elemeit hordozzák. „*Megértem, hogy ez jut eszükbe róla*” – mondta Gary Kurtz producer, „*Hiszen ez hasonlóan épp az a pillanat, mint amikor Hitler fellép az emelvényre, hogy megkoszorúzzon valamit.*”

Amikor túl egy idegösszeomlason, amit a pénzügyi nehézségek, a 20th Century Fox garasoskodása, és a vágás stressze okozott nála, elérkezett 1977. május 25-e, egyszerűen elfelejtette, hogy aznap van a premier. Lucas egy sötét teremben ült, és a film német, francia és spanyol nyelvű verzióit keverte. Tizennyolcadik órája. Az előző két hétben ez volt az élete, és teljesen kimerült volt már. Azon a napon *Marciával*, a feleségével a Manns Chinese nevű híres hollywoodi mozival szemben, egy kis gyorsbüfében volt randevúja. A dugóban ragadva töprengett azon, hogy mi ez a felhajtás. Hömpölygött a tömeg, vad jelenetek. Amikor mégis sikeresen eljutottak a Boulevardra, akkor látták meg az extázis kiváltó okát, egy feliratot: Star Wars. Lucas nem hitt a szemének. Ült a büfében, és bámulta a hatalmas és izgatott tömeget. Úgy gondolta, pontosan tudja, mennyit fog hozni a film: 16 millió dollárt. Ennyi volt egy átlagos Disney-film bevétele. De 8 héttel később már 54 milliónál tartott a Star Wars. Új fogalom született: a film EVENT, azaz esemény lett.

Ha azt nézzük, hogy Lucas és „tettetársai” alapos piackutatást végeztek, mielőtt a csillagháború nevű izével előrukkoltak volna, akkor nyugodtan kijelenthetjük, hogy ez a film egy gyári termék, melyet a piac igényei szerint készítettek el. Ha még ehhez hozzávesszük a „merchandising”, az utólagos és kiegészítő dolgok – pólók, játékok, figurák, képregények, könyvek, egyebek... – dömpingjét, akkor meg pláne.

„STAR WARS avagy: Hangulatjelentés egy korszakról”

Ez a címe egy 1997-98-ban összeállított tanulmányomnak, melyre a felújított változat mozipremierje és az új trológia hírei okozta lelkesedés szolgáltatott ürügyet. Először egy statisztikában gondolkodtam, melyben kimutattam volna a felkutatható szentesi nézőszámokat. Ezt a törekvésem csak mérsekelt siker koronázta, mivel ilyen adatok alig maradtak fenn. Viszont mind a levéltárban, mind a szentesi moziban segítettek, hogy amit csak tudni lehet, megtudjam. A levéltárban némi csodálkozás után álltak rendelkezésemre. „*Ilyen témában még nem kutattak nálunk!*” – jegyezte meg *Labádi Lajos*, az akkori vezető. A mozi akkori vezetője, *Fekete N. Gábor* pedig szintén nagyon barátságosan előkerített nekem egy rakás megviselt dokumentumot a '80-as évekből – az összes megmaradtat –, és kölcsönadta.

PIF makettháború 1980.

A kutatás rendkívüli izgalmakat okozott számomra, bár sokszor csalódtam, mivel nagyon kevés adat maradt fenn. Az egyik ilyen csemege a „*Moziüzemi Híradó*” c. dokumentum volt. Ez egy belső terjesztésű, részben szakmai, részben propaganda jellegű kiadvány volt. Aztán menet közben nagyot álmodtam. Elhatároztam, hogy nem statisztikát, hanem „hangulatjelentést” készítek, adatokkal, tényekkel, valamint saját és ismerőseim subjektív emléképeivel. Egyébként ez az írományom soha nem jelent meg teljes terjedelmében, nyomtatásban. Csak a Neológia c. elektronikus magazinban. Persze azért *Jimmyt* megkértem, hogy nyomtassa ki nekem, és egy másolatot megkaptak mindazok, akik közreműködtek, és segítettek az anyag összeállításában.

Most szeretnék idézni a tanulmányból:

„Emlékszem 1982 egy nyári délutánjára, alkonyára. Egy forró nap délutánjára, amikor hazafelé gyalogoltam a tiszai strandról, a mára már erőteljesen beépülő egykori kukoricaföld poros földútján. Alkonyodott, én pedig a hosszú úton a földet bámulva gépiesen lépkedtem, és az járt az eszemben, hogy estére moziba megyek. Hazaérkezve már-már az idegességbe átsapó nyugtalanság vett rajtam erőt. Én most a Csillagok háborúját fogom megnézni. Aztán a türelmetlen ácsorgás ott a moziban, várva, hogy a 20 órás előadásnak vége legyen. A jegy persze már napok óta megvolt. Akkoriban három nappal a kezdés előtt meg lehetett venni a jegyet. Közben az arcokat néztem egyre feszültebben, az agyam lázasan dolgozott. Készült az élményre. A filmet tátott szájjal, meredten ültem végig, teljesen elmerülve a látványban. Hazafelé az éjszakában tágra nyílt szemeim a csillagokon csüngtek, az agyamban kavargó képeket kivetítettem a szikrázó horizontra.”

Az iménti idézet már a Birodalom városi debütálása utáni nyár élménye, ugyanis az 1979-es ősz után, Szentesen a következő időpontokban voltak a klasszikus trilógia bemutatói: *A Birodalom visszavág*, 1982. február 25. Az év első félévének sikerlistáján totálnyerő a *Birodalom visszavág*, „C kategóriás” amerikai film, 173 előadással, és 67.310 látogatóval, második a *Keresztapa* 45.982 látogatóval.

Idé kívánkozik egy moziemlék: a Birodalmat vetítették, és én természetesen a nézőtérre szorongtam. A vásznon Luke épp a taun-taun-nal kínlódott, én viszont jegyszédő néinek lobogtatam a jegyem. A lámpásával körben keringett a zsúfolásig megtelt teremben potyázókat keresve. Ugyanis amikor kinyitották a termet, a tumultusban sokan próbáltak bejutni jegy nélkül. Nem keveseknek sikerült is. Ezek persze elfoglalták a jegytulajdonosok helyét, akik így kénytelen-kelletlen máshová ültek. Elkezdődött a film, és jött a jegyszédő. Kiderült a turpisság, és megindult az átrendeződés. A sötétben, az apró lámpa fényében ez nem volt egyszerű. Közben azért a többség nézni szeretne volna, ami a vásznon történt. Így ment ez, boldog idők!

A Jedi visszatér, 1984. október 11. Abban az évben, a moziban a Jedi visszatér csupán az ötödik helyen végzett látogatottságban az ún. „C” kategória, vagyis „tökés filmimport” abszolút győztese Csongrád megyében a *Piszkos tizenkettő*, 204 előadással, 63.176 látogatóval. Negyedik lett az *E.T.* 203 előadás, 42.618 látogató. Hetedik a *Csillagok háborúja*, 84 előadás, 22.364

látogató. Érdekességként: a Tizedik az *Excalibur* (ez egy szuper kardos, lovagos, varázslós, Arthur mondakörös film, kicsit a starwarsra is hajaz), 132 előadás, 11.702 látogató.

Aztán volt még egy piszok nagy durranás abban az évben, amikor bemutatták a Jedit. Decemberben, egészen pontosan 25-én, egy keddi napon karácsonyi főműsoridőben, „köz-kívánatra” levetítették a csillagok háborognak negyedik epizódját, az Új reményt. Erről a szenzációs vetítésről olyan erőteljes és „színes” emlékeim vannak, akár egy lézersugár a filmből. Ha lehunyom a szemem, már látom is a régi fekete-fehér tv képernyőn az űrbe tartó főcímet, és gyakorlatilag az egész filmet! Addig a pillanatig feliratosan láttam csak, ez a kópia pedig szinkronos volt. Ezt elfogadtam, bár láttam már akkoriban is feliratos filmeket a tv-ben. Ez a szinkron egyszeri volt, amikor később kiadták VHS-en azon egy másik, új szinkron volt már. Képzeld el a jelenetet: a család lekapcsolja a villanyt, kikapcsolja a karácsonyfa izzóit – akár a moziban! – és bámulni kezdi a képernyőn száguldozó űrhajókat. A család kamaszkorú tagja – személyem – előtte két napon át hisztérikus kampányt folytatott annak érdekében, hogy aznap este ez legyen a családi program, nem valami más, esetleg az ünnepi alkalomhoz jobban illő dolog. A család vonakodását legyőzve, kíváncsiságát felkeltve sikert ért el, és így rácsodálkozhattak a fiatalember imádatának, mániájának abszolúte tárgyára. Egyébként nem volt egyértelmű a siker emlékeim szerint. Édesanyámnak tetszett, édesapám kicsit fanyalgott, de azért végignézte, hogy a hűgom miként élte meg, arról őt kérdeztem. 9 éves volt, és jól emlékszik a szinkronra, hogy furán hatott. Meg a fekete-fehér élményre. Ez bőven elég volt a meghatározó élményhez, megfejelve az emlékekkel, hogy a bátyja mit összezegett azon a karácsonyon. 20 óra 05-kor kezdődött, és a műsorújság – akkoriban az egyetlen, mint ahogy csak egy televízió volt, a „királyi” – így írt a filmről: „*Fénykard és lézerfegyver, fehér ruhás hercegnő, és vakmerő kalandor, „félelmetes” szörnyek, arany szívű és -színű robotok. A képzelet minden kelléke és szereplője felvonul George Lucas korszakot indító űrmeséjében.*” Még emlékszem, hogy a film után ugyan lefeküdtem, de jó darabig hánykolódtam. Birokra kelt bennem a karácsony hangulata, a szaloncukor zabálás és ajándékozás, meg a Star Wars. Teljes volt a katarzis!

20.05 Köz-kívánatra!

Csillagok háborúja

Amerikai kalandfilm (1977.)

Írta és rendezte: George Lucas. Fényképezte: Gilbert Taylor. Látványtervező: John Barry. Zene: John Williams

Han Solo – Harrison Ford (Csernák János), Luke Skywalker – Mark Hamill (Kassai Károly), Leia Organa – Carrie Fisher (Bencze Ilona), Ben Kenobi – Alec Guinness (Szabó Ottó), Thripio – Anthony Daniels (Szatmári István), Darth Vader – David Prowse (Kristóf Tibor), Artu – Kenny Baker, Csubakka – Peter Mathew

Magyar szöveg: Schéry András
Szinkronrendező: dr. Márkus Éva

Fénykard és lézerfegyver, fehér ruhás hercegnő és vakmerő kalandor, „félelmetes” szörnyek, arany szívű és -színű robotok. A képzelet minden kelléke és szereplője felvonul George Lucas korszakot indító űrmeséjében.

A korai tv élményekhez csatlakozik az egyedülálló, a kereskedelmi tévék előtti frenetikus pillanat, amikor az „*Így készült a Birodalom Visszavág*” c. werkfilm, Mark Hamill műsorvezetésével leadta a királyi tv. Többet sehol nem tudtam megnézni, megszerezni meg pláne. Akkoriban még színes tv-nk sem volt, nem hogy videónk. Azonban 1998-ban a Csillagok Háborúja klub egyik rendezvényén folyamatosan vetítették az eredeti werkfilmeket.

Sajna ott sem tudtam beszerezni. Ezen a napon az állítólagos nagy rivális – ez csak reklámfogás egyébként – a *Star Trek* rajongókkal közösen tobzódunk. Volt élmény bőven. Például eredeti műsoros dupla audió kazettán megvehettem volna a Jedi filmzenéjét. Azért nem tettem meg, mert kellett másra a pénz, és különben is megvolt már CD-n. A kezemben tartottam a honi kiadás azóta is súlyos adósságát angolul, a „*Mesék a Birodalomból*” c. kötetet. A sorozat többi része, a „*Mos Eisley mesék*”, a „*Történetek a fejedelmekről*”, a „*Történetek Jabba palotájából*” megjelent, ez nem. Egyébként a „*Halálcsillag regény*” munkacímű kötettel is tartoznak, ami a Birodalmi szuperfegyver megépítésének körülményeit meséli el. Visszatérve az „*Így készült...*”-re, mostanában már meg lehet nézni az interneten. Ami a szenzáció, hogy a Birodalom werkfilm, az eredeti, láthatóan TV-VHS verzió, kaka minőségben, kitűnő feelinggel! Természetesen jobb minőségben is fenn vannak... angolul... japán felirattal!

Az 1985-ös év második nyegyében a *Bombajó* boksizó c. *Bud Spencer* film kiütéssel győzött, 192 előadással, 54.304 látogatóval. A *Jedi visszatér* 61 előadással, 12.633 látogatóval csupán az ötödik helyen állt. Végül az 1988 márciusában, Szentesen vetített *Jedi visszatér* nézőszáma 11.004 fő volt. Ezt az adatot Fekete N. Gábor, a szentesi mozi akkor vezetője szolgáltatta nekem.

Amint a már idézett tanulmányban kifejtettem, a kilencvenes években a klasszikus trilogia eltűnt a mozik műsoráról. Erről semmilyen anyagot nem sikerült találnom 1997-ben, amikor kutattam. Ismét idézek a tanulmány mellékletéből:

„Kezdetben minden megye csak egy kópiával rendelkezett, később, amikor a kisebb helyeken lefutott a film, átírányították a nagyobb lélekszámú településekre az ottani kópiákat. A nagy filmek joga általában 10 év volt. A vetítési jog lejártá előtt még bizonyosan adták a trilógiát – emlékszek rá –, de pont ezt a kort nem tudtam dokumentálni, bár lehet, hogy csak nem jó helyen kutakodtam, vagy nem elég alaposan. Sajnos részleteket nem tudtam meg, például azért, mert egyszerűen képtelen voltam egy információforrást elérni.”

A '90-es években a *Star Wars* mánia kissé lecsihadt, mivel beköszöntött a *Death-metal*, *Hard-core-Crossover* korszak, és a vad koncertek, emblemikus berúgások, satöbbi világvégék közepette háttérre vált, kissé túlhaladott dologgá. Egészen 1997-ig, a *Special edition*ig. De azért a '90-es években történt az is, hogy megszereztem a Birodalmat eredeti, original hanggal VHS-en. Vagy például az egyik évben a német Pro7 adó leadta a klasszikus trilógiát, többször is, és én rögzítettem a videóm-mal az új reményt. Német szinkronnal! Súlyos élmény volt, de túltettem magam rajta, mert azért *black-metal* ide vagy oda, hiányzott a film. Emlékszem, ezt is édesanyámmal néztem meg, kihagyva egy berúgást. Szintén ekkoriban szereztem meg *Szabó Dénes* barátom közbenjárásával a *Jedi visszatér*-t, mégpe-

dig képlemezről. Ez egy furcsa dolog lehet a mai DVD-Blue-ray-es világban. A képlemez ugyanis olyan volt, akár a hang *bake-lit*, csak ez képet is adott, és persze speciális lejátszó kellett hozzá! Egyszer láttam ilyet, és ezzel vették fel nekem VHS-re a *Jedit*. A VHS korszakban több verzióban is láttam a filmeket. Általában felirattal-szinkronnal, olykor hangalámondással. A legmaradandóbb élményem a *Jedi visszatér* hangalámondásos verziója. A film egyik csúcspontja, amikor *Vader Luke*-ot a császár színe elé viszi. Ebben a verzióban piszok jól szórakoztam azon, ahogy öfelsége elbocsátja a testőreit. Elhangzott angolul, aztán a zúgás recsegés közepette a tompa hang: „– *Mehettek!*”. Elemi erejű volt az élmény...

A *Star Wars* nélkül ma másképp gondolkodnék, az biztos. Ez a film megszülte bennem az igényt a nem szokványos, extrém megközelítésekre, a komplex dolgokra. A naiv álmodozót, aki gyermekként voltam, egy összetettebb, a hétköznapi idő, tér, technika kereteken túllépésre készítette. Kultúrsokk volt a javából, megmutatott ősi igazságokat, újszerű köntösben. Elgondolkodtatott. Vad víziók álmodására készítet. A csillagháború az egyes számú kilométerkő. Kiindulási pont, a kvantumfizika egyes tételeihez, a gyökeres világnézésváltáshoz.

A már idézett tanulmányban, 1997-98-ban nem csupán a saját dolgaimat emlegettem fel. Megkerestem ismerőseimet, barátaimat, akik anno osztoztak a lelkesedésben. Interjúkat készítettem velük, és ezeket csatoltam a tanulmányhoz. Most kihasználom az alkalmat, hogy az AKF-ben, végre annyi év után megjelenjenek részletek nyomtatásban ezekből a beszélgetésekből. Ezzel is a magam módján tisztelgek az eposz előtt, ami eredetiben, vagy felújítva, mindig ugyanazt az elmebajt hozta rám, és másokra...

Bubori József,
1998. január 7. 16:15

HomoErgaster: Azt kérném, hogy a jegyek vétele körüli dolgokról mesélj már.

Józsí: (Nevet.) Hát igen! A jegyvétel általában problémák

VS

sak voltak abban az időben. A Birodalom Visszavág-ra emlékszem, annyira tetszett az a film, hogy minden előadást, sőt volt olyan, hogy egymás után két előadást is megnéztünk. Mondanom sem kell, hogy a pénztárnál való sorbaállás nem semmi volt. Ott állt az ember három-négy óra hosszát is. Szóval elég sokáig.

HomoErgaster: Hány óra körül álltatok oda?

Józsí: Hát ezen vitakoztunk már, nem tudom. Volt olyan, hogy odamentünk, korán, és benne voltunk az első tízben. De volt olyan is, hogy a szobában ülve bagóztunk, és néztünk ki a fejünkkel, eltaláltuk, hogy gyertyák a moziba. Rohantunk, hogy odaérjünk a hatosra, vagy nyolcasra, már nem is tudom. Persze akkorra már telt ház volt, tehát amikor odamentél jegyért, nem bírtál bemenni az ajtón, nem fértél be, de ez akkor

megszokott volt. Na és akkor mondják neked, hogy nincs jegy! Ez a Jedi visszatér volt... A csúszópénz, az szép volt, emlékszek rá. A barátom azt mondta, hogy nem lennék hálátlan, s akkor a nő azt mondta, hát tudok valamit tenni az érdekében. Adott neki egy százast, vagy kettőt, már nem tudom pontosan.

HomoErgaster: Akkoriban, száz forintból négy darab jegyet is vehettél.

Józsai: Igen-igen, akkor ez jó pénz volt. Úgy hogy a Jedi visszatért négyszer vetítették, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, és ez a vasárnap volt, amikor így pótszéken néztük. Megnéztük mindennap így. Annyira rossz volt, amikor a nő azt mondta, hogy nincs jegy!

HomoErgaster: A jegyért való sorban álláskor történt-e valami esemény, amire szívesen visszaemlékszel?

Józsai: Hát sok ember ott állt egy rakáson, tülekedtünk, senki sem szólt senkihez. Így álltunk sorba hidegben, ha télen jött a film, melegben, amikor nyáron. Általában ősszel, meg télen hozták be, így szinte mindig hidegben ácsorogtunk ott.

HomoErgaster: Ez hogyan zajlott?

Józsai: Főleg nagyon hidegben, úgy, hogy órákat kellett várni. Tehát 2 órakor nyitott a pénztár, akkor volt olyan, hogy délben odamentünk, így a sor elejére kerültünk. De ha kettőre értél oda, akkor már 50-60 méteres sor állt. Egyszer odakérültünk a sorba, és olyan 3 óra hosszát vártunk. Hárman voltunk, és húszpercenként váltottuk egymást a sorban. A másik kettő pihent addig. Amikor aztán odaértünk a pénztárhoz, kezdődött a dulakodás. Az emberek idegei kimerültek, volt olyan, hogy elfogyott a jegy. Ott álltunk már két órája, és már mi is csak le, a „cigánypáholyba” kaptunk. (Ezek a kor szlengjében a vászon előtti, legolcsóbb helyek voltak – HomoErgaster) Láttuk a vékony jegyblokkot, és a többit kidobva, az üreseket. Szóval láttuk, hogy alig van pár jegy, és a hátam mögé néztem, és tudtam, hogy nemsokára sok riadt arc fog zümmögni. Szóval volt olyan, hogy mi kaptuk az utolsó jegyeket... Egyszer hármat vagy négyet vettünk, még másnapra, és az azután való napra. Aki mögöttünk állt, az egész családnak venni akart. Azt mondja: szeretnék kérni hat darab jegyet az átjáróba (átjáróba, hát már addigra nem volt persze, de érdekes módon mindenki megkérdezte van-e), mire a pénztáros: már csak sajnos három van, csak három darab. Akkor a család fele mehetett moziba, a másik fele nem, és akkor ugye a felháborodott apuka a család nélkül nem megy moziba! Nagyon morcos volt, és nem vette meg azt a három jegyet, és így jutott a mögöttem álló két srácnak jegy... Sőt, egyszer az történt... soha életemben nem mentem el egyedül moziba, érted, soha, András, de egyetlen egyszer előfordult, a Birodalom visszavágnál, hogy nem volt, illetve úgy volt, hogy két jegy egymás mellé az egyik előadásra, és egy a következőre. Tehát a négyesre mentek a többiek, én meg a hatosra. Sem előtte, sem azután, de akkor elmentem egyedül,

csak elvittem azt az egyet. Hazafelé szeretnék megbeszélni, amit láttunk, de volt olyan, hogy meg sem szólaltunk, csak néztünk magunk elé. Szóval teljesen mindegy volt, hogy hol ülsz, csak láthasd, hallhasd... Azért a pár napért visszamennék az időben, hogy újra átéljem...

Sípos Sándor, 1998. február 17. 8:00

HomoErgaster: Hogyan emlékszel az első találkozásra?

Sipi: Hogy mondjam neked? Addig én ilyesmit nem láttam, teljesen meglepő volt. Voltak előjelei a '60-as években. A 2001 Űrodüsszeia, stb... előjelei voltak, de ilyen formában nem. Ez egy kicsit valahol jövőkép, a tündérmesék világa, a Grál lovagregények... Nekem mindig ez jut eszembe. Az erkölcsi tisztaság=Jedi lovagok. A kerekasztal tanácsban is a gonosz uralkodik, az a könnyebb út. Homokvárépítés közben fogant meg ennek gondolata, előjött belőlük (mármint Lucasból, és az ő inspirálására Spielbergből – HE) Grál, ókereszténység, népmese. Akkor nem is kellett ehhez nagyon szociológia. Megcsináljuk! 16 oldalnyi vázlatból született, és vele együtt új korszak. Visszatérve Szentésre, 1982 a legtávolabbi emlékem, egy éjszakai előadás formájában. Sokan voltunk, pedig akkor már régen lement, ennek ellenére sokan voltunk.

HomoErgaster: Hogyan érintett, milyen hatással volt rád?

Sipi: ...Illúzió. Mindig az illúzió a fontos, mit sugall egy film. Éreztem rajta az eredetiséget, szaga volt az eredetiségnek, illata. Olyan érzés volt, mint amikor bekapcsol az emberben egy gombot: Igen, ez az! Egyébként onnan lehet tudni, hogy valami eredeti, hogy utánozzák. Például a Liábe Diós „Üzenet az úrból” stb... (Ez egy japán utánérzés, utánzata a Star Wars-nak.) Ilyet én még nem láttam! Mi akar ez lenni? Igazság szerint első megnézésre nem is tudtam feldolgozni, szokatlanul gyors volt. Sőt volt amikor hisztérikusan felgyorsult. Tudod, hogy ez mire jellemző? A '80-as évek filmjeire. A '90-es

években már eszméletlen a tempó, vágás, vágás után, szinte csak pillanatfotók, egyre gyorsulnak a filmek, iszonyú tempó van. (Hát még a 2000-es években! – HE) Amikor megáll a film, az azért van, mert valamire fel akarja hívni a figyelmet. Itt még érződik a '60-as évek, de már vannak gyors betétek. Ez már a '80-as évek. Pénzhiány, stb... Nem érdekes, lényeg az, hogy előfutár. Egyszerűen kitalálták, hogy kell a modern mozi megcsinálni, ösztönösen, bár a pénzhiány meghatározó volt. Úgy kellett megvágni az anyagot, hogy élvezhető legyen. Nem véletlen, hogy Lucas animációs múltjából merítve dolgozott. Az animációban kell pörgősre csinálni az cselekményt, különben leül az egész.

HomoErgaster: Tehát ez korszakhatár...

Sipi: Így van, korszakos dolog volt. Eredeti. A '90-es években már kegyetlen szado-machozizmus van. Az „Elemi ösztön” egy

kegyetlen film, de jellemzi a '90-es éveket. Ilyenek ezek az évek... A Jedi visszatérben még vannak illúziók, még reménykedhetünk, hogy jobb lesz, de már a gépkorszakot jelzi. Még mindig ember ember ellen küzd, pedig óriási technika van. Szóval az úrkorszak eposza, de még mindig minden az emberen múlik, ő dönti el, mi lesz. Ez egyúttal figyelmeztetés is, még mindig egy fecske csinál nyarat, a Jedi lovag megtanul dolgokat, kifejlesztte magában képességeket, és így lehet, hogy lesz belőle valami. Próbálják azt a hitet belesulykolni az emberekbe: Igenis tegyetek, próbáljatok jobbak lenni, hátha a világ is jobb lesz. Valószínűleg nem lesz jobb, de legalább megpróbáltátok. Luke Skywalker-ról kiderül, hogy tehet valamit, hogy nagyon sokat tehet, hogy másképp alakuljanak a dolgok. Ez az utolsó nagy illúzió. A mai filmek már nem ilyenek, az „Elemi ösztön” egy kegyetlen világ, idegbajos nyomozó hajtja a nőt, egyszerre utálja s szereti. Ilyen a '90-es évek. (Száguld.) Minden korszaknak vannak ilyen filmjei, amik meghatározzák. A nyolcvanas évtized már '77-ben elkezdődött. Egy korszak sosem egy dátummal, hanem egy gondolatformával kezdődik. A művészet hamarabb leereagálja a változásokat, mint az átlagember. Lucas mesét gyártott, melyben a főhős sorsával alakítja a világ sorsát. Valahol ez egy etalon, túlhaladta a kor, ha lesz folytatása túl kell szárnyalnia mindent...

Szabó Dénes, és Szabó Andrea,
1998. február 23. 21:00

HomoErgaster: *A filmek és könyvek hatása hozott-e szemléletváltozást, alakította-e gondolkodásodat?*

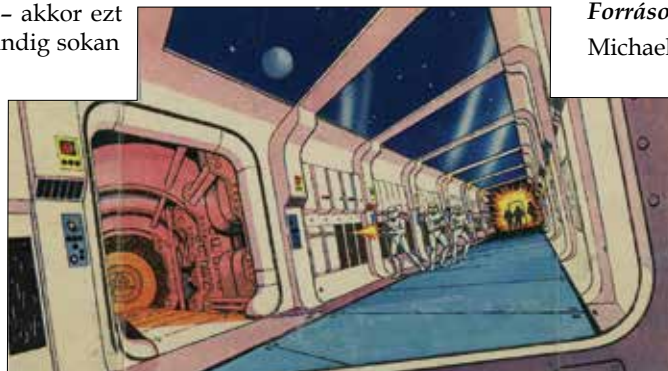
Dénes: Mondhatom, hogy igen. Olvasni én már kisiskolás korom óta nagyon szeretek, rengeteg mesét elolvastam, és tulajdonképpen ez is egy mese. Nyitottabbá tett a sci-fi iránt, és egyáltalán mindenféle fantasztikus és tudományos könyv és film iránt. Azóta gyűjtöm a fantasztikus könyveket, illetve a Galaktika folyóiratot, még sajnós korántsem teljes a gyűjteményem. Beléptem a Galaktika Baráti Kör-be, amikor elindult, jártam a rendezvényeire. Filmhetek, előadásorozatok, stb... Itt talákoztam Erich von Danikennel, akinek könyvei nagy hatással voltak rám. Leginkább a regényeket, a sci-fi-t szeretem. Szóval mondhatom, hogy rám elég nagy benyomást tett, elvitt egy érdeklődési körnek a kialakítása felé, ami azóta is tart, és ennek kapcsán olvastam el olyan könyveket is, melyek csak érintik ezt a témát. Elindultam egy fantasztikus mesével, és az kiterjedt a múltra, jövőre. Ez elég komoly hatás. Világéletemben érdekelt a mesevilág, tulajdonképpen ezen a vonalon vagyok most is. Akkoriban (a Birodalom könyv megjelenése) 3-4 éve tudtam már olvasni. Akkoriban a Kincskereső kisködmönöt olvastam. (Nevetünk.) Úgyhogy elég jelentős változás volt az életemben.

HomoErgaster: *Elég meredek váltás Darth Vaderről olvasni a Kincskereső kisködmön után. A jegyvársárlásról vannak emlékeid?*

Dénes: Hosszú sorok álltak a jegyért, nekem is sokat kellett várnom nem egyszer. Azóta ezt a dolgot telefonon intézem, napokkal előtte – akkor ezt még nem tudtam megtenni – mindig sokan álltak sorba ezeknél a filmeknél.

HomoErgaster: *Emlékszel olyan vetítésekre, amelyek nem voltak igazán tökéletesek?*

Dénes: Volt, hogy a Csillagok háborúját az Ifjúsági házban adták, nagyon rossz, vacak minőségben, de ott is megnéztem... Ez különben elég érdekes volt, mivel volt olyan előadásorozat, amikor kétszer is

1977-es játékdoboz

megnéztem, az elején, meg a végén. Az elején még rendben lement. A végén viszont már hiányos volt, ugyanis a mozgóképes hamarabb kikapcsolta az első gépet, és beindította a másodikat. Volt, hogy 5-10 perc is kimaradt. A Csillagok háborúja 120 perc, és volt, hogy 1,5-óra alatt lezavarták. Ez eléggé rosszul érintett. Pláne az utolsó előadásnál. Hőbörögtem, kiabáltam, de hiába sajnós. (Nevetünk.) Úgy éreztem, mint akit megfosztottak valamitől. Emiatt nagyon örültem, amikor sikerült megszereznem az első videokópiákat, mert ott aztán dőzsölhettem, nem hiányzott semmi belőle, és mindent végignézhettem, amikor csak akartam. Szóval nagyon bosszantó volt, de nem csak én voltam így ezzel. Amire emlékszem, a Birodalomból rendszeresen kihagyták azt a részt, amikor Yoda kiképzte Luke-ot, aztán beszélgetnek, és egyszer csak Luke lent van a barlangban, minden átmenet nélkül! Beszélgetnek, és már lenni is van, és találkozik Vader-rel. (Nevetünk.) Ez baromira idegesített. Szóval volt egy-két ilyen részlet.

HomoErgaster: *Nem semmi... Megkérlek Andi, hogy te is mesélj egy kicsit a benyomásaidról!*

Andi: Egyik osztálytársam mondta, hogy van egy nagyon jó film a moziban, meg kell nézni. Én azt sem tudtam miről van szó, csak egy címet tudtam: A Jedi visszatér. Előtte hallottam a hisztériáról. „Az Erő legyen veled!” – mondogatták egymásnak az osztálytársaim. Akkoriban nagyon féltem az ilyen filmekről, de ekkor legyőztem a félelmemet, és végignéztem. Onnantól kezdve egy örület vett rajtam erőt. Minden érdekelt ezzel kapcsolatban. Édesapámmal vettem meg a könyveket, akkoriban még 20-30 forintba kerültek, és az antikváriumban 100 forintért is képesek voltak adni darabját. Aztán a TV-ben láttam legközelebb a Csillagok háborúját, és legutoljára a középső részt. Óriási élmény volt, talán azért is, mert gyermekkoromban autodidakta módon csillagászzal foglalkoztam, és ez így megmaradt. Szeretek azóta is ilyen könyveket olvasni. Egyszer sétáltam nagyanyámnak egy idős barátnőjével – volt vagy 50 év közöttünk –, beszélgettünk a filmről. Ő is látta, s neki is nagyon tetszett. Én akkor azt mondtam, hogy Vernének a dolgai alig száz éve még örülségnak tünnek, lehet, hogy ebből is lesz valami... És sajnálom, ha lesz ilyen, nem fogom megérteni...

Az interjúk után, zárásként a film indulásáról egy jellemző szösszenet:

A bemutató előtt egy gondosan kiválogatott próbaközönségnek levetítették a „New hope”-ot. Lucas a San Franciscói Northpoint mozit szemelte ki erre, mivel az American Graffiti c. sikerfilmjének is ez a hely adott otthont. A válogatott publikumban ott ültek Lucas barátai és a Fox küldöttei. Kurtz magnóra vette a közönség reakcióit. A közönség őrzöngött. Világossá vált, hogy a film beváltja a hozzá fűzött reményeket, nem lesz bukta. Az „Egy új remény” reményt hozott a megcsömörlött filmiparnak. A filmkészítés kilábalta az évek óta tartó válságából...

Források:

Michael Pye - Linda Myles: Mozifenyegerek Hat rendező, Hollywood mai urai Gondolat 1983.

Cinema filmkönyvtár: Oliver Denker: Star Wars 1996

Star Wars, avagy: Hangulatjelentés egy korszakról 1997-98

Internet

Homoergaster

Gyöngy

Ha szólnék - úgy hiszem,
már mindent elmondtam.
Gyöngyeim eleddig
vízköpökre szórtam.
Érezned kell, mert arra nincsenek szavak,
ha átölellek és úgy tartalak.

Mia

Könnycseppek tükre

Apró kagylógyöngyökből szótt
szívek fogják egymás
reszketeg kezét.
Márvány-ecsetbe mártott pennák
ölelik körbe tenger félő szemét.
Légies spirál-tánc türkiz
hullámokból égbe száll,
Szívek drágakövé
mégis széthullatja
a leheletfinom halál.
Bánat légies ködéből
kavargó pernye lassú
keringőbe halkul,
Gyümölcsök égi nesze
mégis porba nesztelen
hull.
Fanyar ízekből virágzó
csókok szirma liliomként
fakad,
Égi szerető messzi társa
mégis völgybe szalad.
Széttört ábrándok távoli
tükrének tiszta selymén át -
Poros szempár által
Ő vakságba merengve
pillantja csak lélektársát.
Égiségből lebbenő Festő
sebeket pingál kagyló
szíverének tükrébe,
Hogy könnyek íriszén át
talán mégis -
egyik a másikat
elérje.

Csillangó

Lécci

Költészet!
Adj észet!

Banderas

Búcsúzóul

Torkom most elszorul,
Sötét cseppek gördülnek arcomon,
Halk szavad nem segít,
Hogy túl legyek partodon.

Ha sok beszédben
Sok lehet a tartalom,
Csak egy szót várok,
S ígérem, meghallgatom.

Ha teher számodra ez a lét,
Csak annyit írnék, elég,
S ha úgy érzed,
Nem nézek többé feléd.

Ablakodban nem gyúlt fény,
Alakod a függöny mögött,
De szívem még inni kér,
Kiszáradt benne cseppnyi vér.

Árván pendül meg
Minden hang a lanton,
Szomorú a dallam
S megcsuklik a hangom.

coolababy

Szomorú festő

z arc, mit egykor
egy szomorú
festő álmódott
vászonra, mára
már megkopott.
Még fakult az idő füstjében,
s az ecset sem járja már
kortalan táncát
fáradó kezében.
De "az" az arc örökké
élni fog szívében.

bel corma

Jókedv

Az élet oly nehéz
S a szép benne oly kevés
Légy hát vidám, és gonosz
Te légy a baj
Mely mindig mást ér
A Rossz
Verd az asztalt széles jókedvvel
Ürítsd a poharad
S ha kihánytad
Itt az újabb adag

Homoergaster

A véres Hold alatt

Keskeny utcán járok,
Köröttem a nép.
Távolabbról nézve
Ez egy szürreális kép:
Mindenütt csak rácsok
És láncos kutyák.
Elfelelték régen
A szabadság szavát.

"Farkas előttem, farkas mögöttem.
Szabadon mentem, szabadon jöttem."

Véresen kelt ma a Hold,
És megtörténik, ami volt.
Újra, és megint.
A szele meglegyint.
(Megállj, bolond, megállj!
Élő húsodba váj!)
Én köztetek járok,
De nem leszek álnok.

Mert:
"Farkas előttem, farkas mögöttem.
Szabadon mentem, szabadon jöttem."

Kétvirág

Középkör

Köz:
épp közép.
Középkör.
Középkorom koromsötét.
Sötét, s ég.
Éget.
Égetett
e tett,
s etet.

Banderas

Tavaszi vigasz

Széttárt lábú angyalok,
Hová, s miért rohantok?
Széttárt lábú angyalok,
Már megint itt hagytok.

De új angyal, egy kismadár,
Énekel a fejem felett,
A kis pöttyöntő megvigasztal,
Magasan száll, s reám nevet.

Aranyos kis angyal ő,
A szürkés-kék pöttyöntő,
Búnak indult, nagy fejemre,
Barna színű pöttyöt lő.

Norton

A BIRODALOM VISSZAVÁG...

Falkland-Malvin szigetek 1982-Anglia vs Argentína

Az 1982-es évben, a magyarok – már ha megfelelően érdeklődtek a témában - bővében lehettek a birodalmi visszavágókban. Persze a honi sajtó nem merült bele annyira egyikbe sem, hogy elegendő információhoz jussunk. Talán a két éves késéssel hazánkba érkező Galaktikus Birodalom azért nagyobb hírverésben részesült, elsősorban a politikailag kevésbé kényes volta miatt. A buzgómcsing népokatok azért bepróbálkoztak egy „A birodalom tyüüü-baing” szerűséggel, a pajtások viszont nem vették tréfára, és igazi úttörő mentalitással keltek védelmére a kapitalista kultúrszemének. Ugyanakkor, ha erőlködök, azért vannak emlékeim, még ha csak kissé periférikusak is, a Brit Birodalom szó szerint a világ végén megtartott revansáról. A galaktikus hajcihőt ez időtájt kezdtek reklámozni, főleg pár x-szer leközzölt kép formájában, különböző sajtótermékekben. A falklandi háború kibontakozó drámája, inkább a népek békevágyáról szóló cikkekre adott okot, meg az aggodásra: csak nehogy világháború legyen! Ezt a Kreml nagy arcain kívül senki sem akarta.

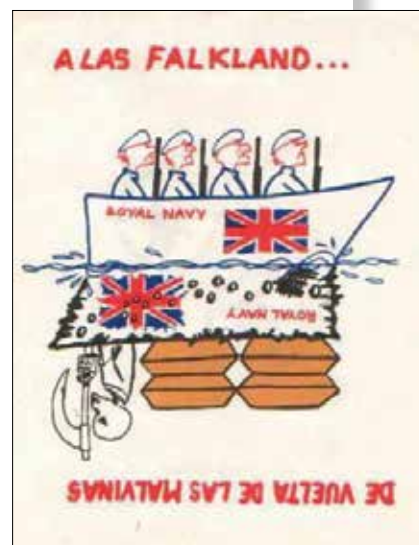
A szigetcsoport 1833 óta a briteké, és nagyjából 500 km-re keletre található az argentin partoktól. Argentína a mai napig szeretné visszaszerezni ezt a területet, mert szerintük a „Malvinas”-szigetek, ahogy ők nevezik „ösidők” óta hozzájuk tartozik.

A terület hovatartozása feletti vita máig nem jutott nyugvópontra. Időnként hallani egy újabb lehetséges argentin invázióról. Az argentin vezetők az elmúlt években többször leszögezték, hogy a szigetcsoport feletti fennhatóság átvétele „állandó célja” az argentin kormányoknak. Közben a szigetek értéke még nőtt is: a Brit Földtani Intézet 1993-ban bejelentette, hogy kb. 60 milliárd hordónyi olaj lehet a szigeteket körülvevő tengerfenék alatt. Ez nagy gáz, ebből még lehet egy újabb háború!

Most következzen egy sűrítőmény az eseményekből, főleg az azokból, amit személyesen érdekesnek találtam:

A konfliktus a huszadik század végét reprezentálva, ún. „összhaderőnemi” jellegű volt, nagyjából kiegyenlített erőviszonyok mellett. A harcoló felek hagyományos háborút vívtak, semmi extrém ötletet nem vetettek be... hála Istennek. Amikor a konfliktus elkezdődött, még egyáltalán nem volt tuti, ki lesz a nyertő. Az argentin junta katonák kormánya volt, következésképp a szigetcsoport megtámadása nem egyszerűen területi revízió, hanem a junta logikájából adódó lépés.

Argentínának gyakorlatilag szüksége volt erre a háborúra, nem csupán hazafias célból, hanem azért is, mert az országban jó ideje tartott már a politikai és gazdasági válság. Leopoldo Galtieri tábornok kormányának szürke eminenciása, Jorge Anaya tengernagy inspirálta a szigetek megszállását. Már az előző évben, 1981-ben kidolgozták a megszállás tervét, hogy aztán a következőben, '82 elején sort is kerítsenek rá. Március 25-én a junta több rémhír hatására megindította a „Rosario” hadműveletet. Az argentin flotta Puerto Belgranonál felszedte a horgonyt, és elkezdődött a támadás. Az első hullámban 900 tengerészgyalogos és a különleges erők osztagai szálltak partra. Nem sok tüzérseget vittek magukkal, mivel úgy vélték, a csekély brit erők ellen elegendőek a helyszínen maradó négy hadihajó ágyú. A többi hajó elindult, hogy a nyílt tengeren vegye fel a harcot a hírek szerint elindult angol előőrssel. Április 2-án hajnalban léptek partra az első argentin fegyveresek, ekkorra már a sziget védői is tudtak érkezésükről, mert az angol titkosszolgálat lehallgatta a támadókat. A támadók először a laktanyára csaptak le, majd a kormányzó hivatalára, de visszaverték őket. A britek géppuskáztak, és a vállról indítható rakétáikkal több Amtrac LVTP-7-es járművet is kilőttek. Az argentin elit egységek egyik legjelentősebbje, a 602-es század elit minősítésű sorkatonákból állt, egyedül ők hordtak terepszínű álcaruhát, és angol Sterling géppisztolyokat is használtak. Dél-Georgia szigetén április 3-án Grytviken település ellen a támadók helikoptereket – Puma és Alouette típus – vettek be, valamint a Guerico hadihajót. Ez utóbb kihátrált onnan, mert a védők páncéltörő rakétákat lőttek ki rá. Bár a hajó eltávolodott a parttól, a 100 milliméteres lövegei még így is eldöntötték a harcot. A brit parancsnok, egy 22 éves hadnagy elrendelte a megadást. Április 7-én megjelent az új kormányzó, Mario Mendez dandártábornok. Neki kellett megoldania a védelem kiépítését. A kormányzót kellemetlen meglepetés érte, amikor kiderült, hogy a légielő, de még a haditengerészet is tojik a parancsaira. Ezt a kis problémát úgy oldotta meg, hogy kinevezte magát a szigetek katonai főparancsnokává. Az argentinok felkészültek az angol válaszra. A légielő a gépeit szétszórva helyezte el a partvidéken, erős vadász-

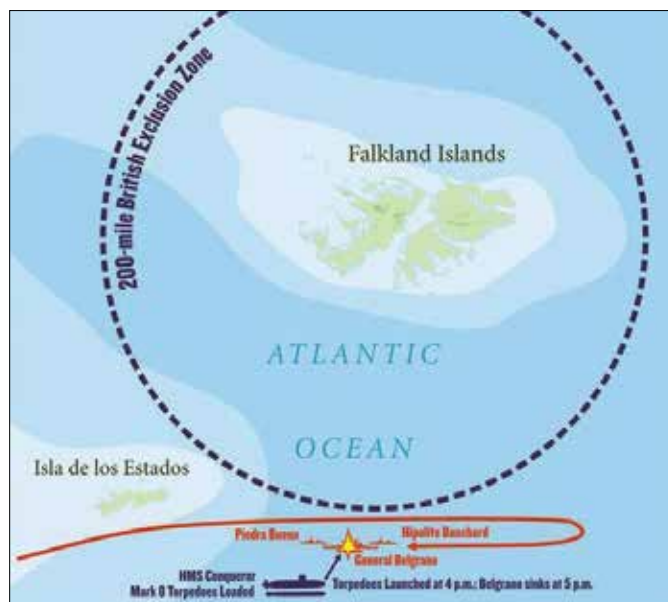

rajok várakoztak Tűzföldön és Rio Grandén. A hadiflotta nem volt túlzottan erős, és a tengernagyok a meglévő drága és korszerű hajóikat sem akarták kockára tenni. Azon az állásponton voltak, hogy a tengerészet a légierő után jön, ha azok megtépték az angolokat.

A brit „Corporate” együttműködés nevű hadművelet, melynek neve az összhaderőnemi jellegre utalás. Az azonnali reakcióként már április 4-én kifutott az első egység a tengerre. Ekkor az angolok bejelentették: a szigetcsoport környéke ezen túl harci zóna. Az argentinokat meglepte ez a gyorsaság, és megpróbálták minél többet megtudni az angol mozgásokról, polgári hajókkal figyelve a meginduló erőket. Közben megerősítették a szigetek védelmét is. Az első összecsapásra Dél-Georgia szigetén került sor. Az első sikertelen kísérlet után, április 24-én partra szállt az SAS és egy kis létszámú tengerészgyalogság. Az argentin Santa Fe tengeralattjárót, miután riadóztatta a védőket, elkapták a brit helikopterek a felszínen, géppuskázták és rakétázták. A tengeralattjáró megsérült, megfeneklett a parton, a személyzete pedig megadta magát. Az angol elit egység ezen a harctéren mutatkozott be a nagyvilágnak. A szigeten aratott győzelem nem volt jelentősnek mondható, de amikor az SAS D százada lecsapott a megbolydult védőkre, azok megadták magukat. Thatcher asszony diadalmasan jelentette be az első győzelmet. Az angol elit alakulat tagjai igen kemény fickók voltak, ahogy ma is azok. Csak illusztrációként: partra szálltak jéghegyeken, hóviharban a puszta földön aludtak, Port Stanley kellős közepén, egy hajóroncsban alakítottak ki megfigyelőállást, onnan figyelve a mit sem sejtő argentinok mozgását! Május 20-án, egy súlyos helikopterbaleset után arra még maradt erejük, hogy másnap a Goose Green közelében tanyázó argentinok ellen nehézfegyverekkel akcióba lendüljenek elhitetve azokkal, hogy egy nagyobb alakulat támadt rájuk. Április 30-án az angolok bejelentették, hogy kiterjesztik a harci zónát a szigetek közép-pontjától 200 mérföldes sugarú körben, közben azért óvakodtak attól a szótól, hogy ez háború. Az argentinok nagy szerepet szántak a helikoptereiknek. Az SAS folyamatosan járőrözött az ellenség közelében, sőt közötté, nem egyszer harcba keveredve azokkal! A minden este máshol rejtegetett koptereket végül megtalálták, Port Stanley közelében. Kétszer is továbbálltak a mit sem sejtő argentinok, még mielőtt a repülőket elkaphatták volna őket. A harmadik alkalommal sikerült az időzítés, a bombázók 4 helikoptert megsemmisítettek. A RAF támadása után Stanley repteréről az argentin légierő nagy részét hazarendelték a kontinensre. Ezzel elvesztették a számbeli fölény lehetőségét, mert az argentin gépeknek sokat kellett repülniük a harcérintkezésig, míg a brit Harrierek hajóikon közelebb voltak. Május 14-én felfedezték, hogy az ellenség Pebble szigetén helyezte el a Pucara gépeinek egy részét. A partraszállás sokkal tovább tartott a tervezettnél a viharos tengeren. A kezelőszemélyzet így lekerült az elit kommandósok halállistájáról, közben azoknak sejtelmük se volt semmiről. A megváltozott akcióban a rádiósok irányításával a Glamorgan cirkáló tüzet nyitott a repülőterre, miközben az SAS tagjai felrobbantották a repülőket, és tűzharcban visszazorították a az argentinokat. Az elit csapatnak volt egy titkos aduja. Az amerikai Delta Force az SAS-nak ajándékozott erre az alkalomra egy teherautónyi, akkor még szupertitkos, vállról indítható Stinger rakétát. Nagy hasznát vették.

1982. május 2-a egy különleges nap a modern, legújabb kori háborúzás történetében.

Az angol Conqueror atom-tengeralattjáró felfedezte az argentin General Belgrano cirkálót. Hosszabb ideig követte, és megfigyelte a hajó mozgását, közben parancsot kért. Londonból

A HMS Conqueror vitatott akciója a háborús körön kívül.

A legyőzött (Leopoldo Galtieri) és a legyőző (Margaret Thatcher).

teljesen szabad kezet kapott a harccsoport, tegyenek úgy, ahogy a flotta érdeke megkívánja. A Conqueror ezután 3 torpedót lőtt ki. Ezzel a tengerfenékre küldte a General Belgrano cirkálót, ami 20 perc alatt elsüllyedt. 700 embernek sikerült elhagyni a hajót, de 323-an a hajóval együtt merültek a mélybe. Amellett, hogy rendkívül érzékeny veszteség volt az argentinoknak, ez hadtörténeti pillanat is volt. Először történt meg, hogy egy nukleáris meghajtású tengeralattjáró, valódi harci helyzetben, éles bevetést hajtott végre. Hivatalosan! Hogy esetleg nem hivatalosan mennyi volt már addig, és azóta vélhetően nem tudjuk meg soha. Ezt nem rejtették véka alá. Sőt, megünnepelték a győztesen hazatérő hajót. Érdekes, hogy a Belgrano-t azelőtt Phoenixnek hívták, és az amerikai haditengerészet azon kevés hajóinak egyike volt, amelyik túlélte a japánok 1941. december 7-i, Pearl Harbor-i támadását! Aztán később eladták az argentinoknak. Ezen a napon ismét a történelemlékek különlegességrovatainak szereplőjévé lett a világtörténelem egyetlen hajója, amit egy atom-tengeralattjáró süllyesztett el. Az argentin hősi halottak több mint fele a Belgrano elsüllyedésekor halt meg. A keleti-nyugati tömb tengeralattjárói sokat kergették-kerülgették egymást akkoriban, de sosem lőttek. Ez viszont egy forró háborúban leadott igazi lövés volt, ami talált, és a cirkáló elsüllyedt. Az argentinok az ilyenkor már szinte szokásos háborús pszichózissal reagáltak. A hajóikat féltve partjaikhoz vonták azokat. Ez már az első világháborúban is így ment, azóta sem tanult senki belőle. Most hagy idézzek fel egy esetet: 1915 július 18-án az U-4 megtorpedózta az olasz Giuseppe Garibaldi páncélos cirkálót, mely előzőleg Ragusa és Vecchia környékén támadta a vasútvonalakat. A cirkáló villámgyorsan elsüllyedt. A hajó hullámsírba küldése után az olasz hadvezetés nem intézett több támadást a Monarchia partjai ellen. Sőt, visszavonták a hajóikat, így az utánpótlást zavartalanul lehetett biztosítani. Visszatérve 1982-be, nekem úgy tűnik, a junta hadvezetése kissé betojt egy atom-tengeralattjárótól. Ennek a lépésnek az lett a következménye, hogy a háború folyamán nem tudták kihasználni a repülőgép-hordozóikat. Vagyis elvesztették a stratégiai előnyt. De hát aki hadihajókat tart fenn, netán épít,

Befejezetlen és befagyott tömegsír Falklandon.

azt is kockáztatja, hogy az ellenség esetleg elsüllyesztí azokat. Ilyen a háború! Azon a májusi estén az angolok az Alfréz Sorbal nevű hajót is megtámadták egy helikopterről. A reváns 4-én történt, amikor is egy Super Etendard repülőről indított rakétatámadás eltalálta a Sheffield rombolót, az kigyulladt, és 6 nap múltán elsüllyedt. A szigetek visszafoglalásával sietniük kellett az angoloknak, mivel a déli félteke tele a viharos széllel és alacsony hőmérséklettel nem kedvezett a műveleteknek. A nagy partra szállás, az igazi támadás a szárazföldön, május 21-én kezdődött a San Carlos öbölben. Az első hullám 4000 főt tett ki, plusz technika. A partraszállás kissé lassan haladt, de mivel az argentinok légereje messze volt, az a pár támadás, amit végrehajtottak, nem volt igazán ütős. A támogató hajók már jobb célpontot kínáltak. 21-e és 25-e között elsüllyesztették az Ardent, Antelope fregattokat, a Coventry rombolót, valamint az Atlantic Conveyor szállítóhajót. Más hajókat súlyosan megrongáltak. A Conveyor elvesztése nagy csapás volt, mert a fedélzetén volt 9 helikopter, amik a hajóval együtt elmerültek. Az argentin pilóták nagyon bátran, halált megvetően repültek, ezt elismerték az angolok is. Sok esetben olyan alacsonyan repültek, hogy a kioldott bombák nem tudtak élesedni, így nem robbantak fel. Erről az argentinok csak késve, a híradásokból értesültek, és ezek alapján módosították a bombák a gyújtószerkezetének beállításait. Az Antelope fregatt is így járt. A vesztét az okozta, hogy a fedélzetre csapódott, de fel nem robbant bombák egyike a hatástalanítás során mégiscsak felrobbant. Az argentinok a légi harcban erejükön felül teljesítettek. Bár a szigeteken lévő gépek jó részét különleges műveletek közben a földön elpusztították, még június 8-án is sikert értek el a repülő, amikor megtámadták a Sir Galahad és Sir Tristram partra szállító hajókat. Az argentin pilóták harci szelleme a háború végéig töretlen volt, nem csak elszántságuk miatt, hanem mert túlbecsülték az angoloknak okozott veszteségeket. Úgy vélték, legalább 29 hajót elsüllyesztettek, valójában mindössze 6-ot. Azt hitték, 14 Sea Harriert lőttek le. Valójában csak kettőt, és három Harrier GR-3-ast. Sajna téves azonosítás miatt két saját gépüket is lelőtték. Volt egy érdekes taktikájuk. A Lerajet gépeik azt szimulálták, mintha a Canberra bombázók indulnának bevetésre, de meghatározott időben, biztonságos távolságban visszafordultak. Ez a taktika leterhelte az angol vadászokat, a Sea Harrierek pilótái kiakadtak a sok riasztás miatt. A különböző alakulatok összesen 75 repülő és 25 helikoptert vesztek, ez 41%-os veszteség, ami magas arány, egy korlátozott háborúban. A személyzetből 51-en haltak meg, némelyiküket máig eltűntként tartják nyilván. Például a Skyhawk típusú gépekből csak egy maradt meg, a vad manőverharcok után az is csak úgy menekült meg, hogy a hazaúton egy tankerből kapta a kerozint. De ugyanígy csak egy Pucara maradt meg, a többi lelőtték, vagy mint egyikük, aki igazoltan lelőtt egy Harriert, de ő meg hegynek ütközött.

A San Carlos öbölbeli hídfőben a katonák sokáig totóztak, mert a kirakodás elhúzódott. A megkezdődött előrenyomulás is lassú volt, főleg gyalogmenetből állt. Az argentin véderők a fővárosban és környékén építettek ki védelmi rendszereket, és volt még egy „Mercedes csoport” nevű jelentősebb alakulat. Kelet-Falkland-ot és a Lafonia nevű szigetrészt összekötő földnyelven lévő Darwin település melletti Goose Greennél egy füves reptér volt. Ennek Condor bázis volt a neve. Itt volt a Pucara csatarepülő bázisa. Mielőtt a főváros ellen indult volna az angol hadvezetés, ki akarta iktatni ezt a bázist. A 2. ejtőernyős zászlóalj május 27-én éjjel érkezett ide. Hajnalban megindult a támadás, de elakadtak, a magaslatokra nem jutottak fel, és közben kivilágosodott. A rohamokban még a parancsnok is elesett. Az Ardent nevű hajó a tengerről adott támogatást, de nagyon kemény harcban sikerült csak az

Korabeli humor

száma az argentinoknál 47, a briteknél 19 fő volt. 1100-an fogságba estek. Május 31-én egy sarkvidéki és hegyi harcászatra kiképzett angol alakulat 19 katonája rajtaütött egy épületen, ahol 13 argentin különleges alakulatos tartózkodott. Kettőt megöltek, a többi fogságba esett. A 601-es Commando terepjárókon és motorokon próbált segíteni, de az aknavetők ösztüze megakadályozta ebben. A britek gyalogmenetben indultak tovább, nehéz felszereléssel, zord időjárásban, a szörványos argentin légitámadások nem állították meg őket. Az adok-kapokban a légvédelem tizedelte az argentinokat, és közben Stanley-re Vulcan és Harrier gépek mértek csapást. A San Carlosnál partraszállt többi egységgel a felderítés adatai alapján benyomultak a védelem felfedezett réseibe. Fitzroy és Bluff Cove térségben azonban már 50 km-re előre voltak, messze elszakadva az utánpótlástól, így gyorsan meg kellett erősíteni őket. Ez a művelet elhúzódott, közben parancsnoki szinten is adódtak problémák. Az argentinok rájuk találtak, és azonnal támadtak, mégpedig a hajókra. A briteket sokkolta az akció. A Sir Galahad és a Sir Tristram fedélzetén 56-an meghaltak, és 150-en megsebesültek. A két hajó közül a Sir Galahad később el is süllyedt. Az angolok már a főváros elfoglalására készültek. A védők magabiztosak voltak, a nyugati hegyekben árokrendszerekben, bunkerekben és a sziklák közt elhelyezett tüzérséggel várták a támadást. Előnyös helyzetben voltak. De a britek sem bízták a hadiszerecsére a csatát. Az összehangolt, dandár erejű támadás június 11-én indult. A Royal Marines 42. Commandója, a Harriet, a 45. Commando, a Two Sisters, a 3. ejtőernyős zászlóalj részvételével. Nagyon heves, kemény harcok kezdődtek. Klasszikus háborús kép alakult ki: tarackok, aknavetők, géppuskák, mesterlövészek, de a tervben megjelölt célokat elérték. 12-én hajnalban a Royal Navy-ra ismét lecsaptak az argentinok. Egy titokban Argentínából a szigetre vitt hajófedélzeti Exocet indítóval Stanley-ből a partokat megközelítő Glamorgan rombolót súlyosan megrongálták. Június 13-án a Wireless gerinc és a Tumbledown hegy is elesett. Mario Menendez tábornok belátta, hogy a helyzete tarthatatlan. Rádásul az argentinok azt hitték, hogy az angolok többszörös túlerőben vannak. Az a rémhír terjedt el a katonák közt, hogy az angolok nem ejtenek foglyokat. Ez szerencsére nem volt igaz, a háború alatt mind két oldalon emberségesen bántak az elfogottakkal. Menendeznek sikerült kapcsolatba lépnie a juntával. Galtieri tábornok azt javasolta, hogy támadjanak. A megadás ötletére Galtieri a teljes felelősséget Menendezre hárította. A kormányzó úgy érezte, cserbenhagyták. Az argentinok nem vállalták Stanleyben a harcot, mivel egy házról-házra összecsapás hatalmas véráldozattal járt volna. Hamarosan spanyolul tudó angol követek jöttek, és a szigetek kormányzója és parancsnoka fogadta őket. Az argentinok és angolok közötti tárgyalás hosszú és izgaságos volt, de már este negyed tízkor aláírták a fegyverletételi egyezményét. A britek nem akarták túlzottan megalázni az ellenséget, az okirat nem tartalmazta a „feltétel nélkül” kitétel, a legyőzöttek megtarthatták a zászlóikat. Június 20-án a déli Sandwich szigeteken

áttörés. Mind két fél kapott légi támogatást is, amit a gyalogosok páncéltörő rakétákkal, aknavetőkkel, az argentinok pedig 35 mm-es légvédelmi gépágyúkkal és tüzérséggel súlyosítottak. Az ejtőernyősök azonban felülkerekedtek, sorban foglalták el a védők állásait, hogy a befutó tengerészgyalogsokra már nem is volt szükség. A harc végén a halottak

is helyreállt a korona fennhatósága, és a harcokat hivatalosan is beszüntették. Az angolok 11313 hadifoglyot ejtettek, akiket a lefegyverzés után el is engedtek. A védők összes felszerelését, haditechnikáját lefoglalták. A háború 74 napja alatt 255 angol, 649 argentin katona halt meg és 3 helyi civil. 777 brit sebesült meg, míg 1188 argentin.

Az angolok óriási győzelemként találták az egyezmény megkötését a világnak. Nem szokott róla szó esni, hogy Chile is mozgósításba kezdett a határ mentén és Argentína területén gyilkoló és fosztogató kommunista gerillák is „éppen” a harcok idején jelentek meg! Csak nem a KGB keze van a dologban? Az argentin vezetés csapatokat, jelentős számú vadászgépet volt kénytelen a háborús területéről átdobni a chilei határra.

A fegyverletételi híre megrázta az argentinokat, a nép a hadsereg ellen fordult, már nem gondolták azt, hogy a hadsereg a nemzet gerince. Leopoldo Galtieri, a junta vezetője hamar megbukott az erősödő ellenzék hatására. Hosszú idő után ismét szabad választásokat tartottak Argentínában. Raúl Alfonsín választották meg, és véget ért a katonai diktatúra időszaka. Galtierit és 9 társát bíróság elé állították, bár Galtierit 5 év börtönrre ítélték, de 3 év múlva, Carlos Menem akkori elnök kegyelmével kiszabadult, és visszavonultan élt 2003-ig, 76 éves koráig, amikor meghalt.

A Thatcher kormány népszerűsége csúcsokat döntött, a konzervatívok könnyedén megnyerték az 1983-as választást, és Tony Blair 1997-es választási győzelméig kormányon is maradtak. Thatcher asszony 1990-ig volt kormányfő.

A háború egyik érdekes következménye volt a 1986-os foci VB-n az argentin-angol elődöntő, ahol az argentinok nyertek, Diego Maradona emlékeztető alakításával. A zseniális csatár által „Isten kezének” tulajdonított góllal revánsot vettek az angolokon.

Hát ez volt az 1982 év egyik háborújának, a szó szoros értelmében vetten a világ végén lezajlott falklandi konfliktusnak a

Aláírás 1982. június 14., este 10 órakor.

Lefoglalt haditechnika...

rövid-tömör összefoglalója. Abban az évben még bőven voltak helyi háborúk. Például az Irak vs Irán, vagy Izrael éppen soros háborúja. '82-ben 15 éves voltam, így értelemszerűen a Galaktikus Birodalom visszavágója töltötte ki a gondolataimat. A falklandi eseményekről tudtam, néhány felvételt láttam a híradóban és másutt, de ezek, mint utaltam rá, csak perifériusan maradtak meg. Az 1992-es évben a 10 éves évfordulón az egyik német nyelvű tv-csatornán megnéztem egy dokumentumfilmet, így tudatosítottam magamban a történeteket.

Az 1982-es év után jött az 1983-as. Ebben az évben még nagyobb baj történt, majdnem vége lett a világnak, csak egy hajszálon múltott a termonukleáris világháború kitörése. Az utókor a mai napig tartozik egy szovjet tisztnek, *Stanislaw Petrov*-nak egy Nobel-békedíjjal, még ha posztumusz is. Az ő kiképzési anyagán alapuló, de alapvetően ösztönös döntése, mellyel felülbírált több egymás utáni téves riasztást, gyakorlatilag megmentette a világot! Képzeld el, mi lett volna, ha nem jut észébe a családja, a barátai, hanem csak a szovjet szocializmus megvédése jár a fejében, ahogy azt feljebbvalói elvárták tőle! Egyébként ki is rúgták ezért, amikor a film elkészült, még mindig nem rehabilitálták! A világ megmentőjét, aki nem amerikai superman, hanem egyszerű orosz ember, családapa...

De nem csak ez történt, viszont ebbe most nem megyek bele, az érdeklődők elolvashatják az AKF 2010. novemberi számában közölt írásomban, melyet egy szenzációs dokumentumfilm, az „1983, majdnem világvége” c. alapján írtam. A filmben megszólal Petrov is, aki akkor még életben volt...

Az Anglia vs Argentína összezapásról az interneten érdekes videókat tekinthet meg az érdeklődő. Főleg korabeli híradások, összefoglalók és dokufilmek. Az egyik kedvencem egy filmrészlet, május 17-i dátummal, amelyen az argentin eligazítást megzavarja egy Sea Harrier támadása. Azt nem tudtam eldönteni, hogy egy játékfilm, vagy egy propagandafilm részletét látjuk, de szerintem különleges filmecske.

Itt tekinthető meg:

<http://www.youtube.com/watch?v=ywGWiQ2ALs0>

Források:

Szentesi levéltár

Regiment magazin 2012 /1

Aranyas magazin 2012. május

Csonkaréti Károly: Gyorsmerülés

Internet

Homoergaster

KATYN 1940. ÁPRILIS-MÁJUS

...A mártír emléke legyen mind áldott,
kik ölték őket... a nevük átkozott...

A tavasz az élet ünnepe. Virágba borulnak, levelet hajtanak a fák, minden újjászületik a tél dermedtsége után. A tavasz, a legszebb évszak, minden ujjong, pezseg...

Az egykori Szovjetunióban, amely maga volt a testet öltött hazugság, még a tavasz sem volt az, aminek lennie kellene. Ez az életellenes, emberellenes hatalom meggyalázta az élet ünnept, oly borzalmas módon, amit civilizált emberek elképzelni is csak nehezen, vagy egyáltalán nem tudnak. 1940 tavaszát a halál förtelmes mocskával koszolta össze, amikor addig példátlan mézárálást végzett a '39 őszen fogságba esett lengyel tisztek között. Több ezer embert lőttek agyon egy Katyn nevű helyen az NKVD-s komisszárok. A tömegsírokat gondosan álcázták, fákat ültettek fölébe. 1942-ben a németek a helyiek információi alapján találtak rá a bűntény színhelyére. A '43-as feltárás eredményeit nemzetközi vizsgálócsoport tette közzé. A szovjet tagadta a gyilkosságokat. A nürnbergi perben a szovjet fővádló bepróbálkozott a németek megvádolásával, de nem járt sikerrel. Ennek ellenére a Szovjetunió utolsó főtítkárának, *Gorbacsov*nak a beismerő nyilatkozatáig, évtizedeken át a németekre kenték az egészet. Aztán eljött az igazság pillanata...

A katyn-i és ugyanekkor más helyszíneken elkövetett brutális népiirtás régóta foglalkoztat. Ez egy olyan esemény, mely hűen tükrözi a Szovjetunió igazi, ám gondosan elleplezett arcát. Elvileg a németek gyűlölték a szláv lengyeleket, mégis Sztálin volt az, aki szisztematikusan, kvótarendszerrel ölette halomra őket. Nyugodtak lehetünk, *Sztálin* nál senki sem gyűlölte jobban a katolikus hit oszlopainak számító lengyeleket, akik 1919-ben legyőzték az agresszor Vörös Hadsereget. Sztálin egy beképzelt politikai tiszt volt ekkoriban, aki ebben a hadjáratban a saját dicsőségét kereste. Helyette csúf kudarcot talált, és a pusztaság életét is csak úgy tudta menteni, hogy halott-nak tette magát. A következő nyomorúságos bolyongás, fagyoskodó menekülés összes szemtanúját elpusztította később, amikor már tehetett, noha azok a leghűbb elvtársai voltak...

A következőkben, egy régi vázlatom alapján sorra veszem a német és az azt követő orosz feltárásokat. Mind a német, mind a

szovjet exhumálásokat propagandisztikus eszközt szolgáltak, bár ezek a célok eltérők voltak. A németek gyakorlatilag tisztálkodtak, mivel a szovjet kormány elejétől kezdve őket vádolta az elkövetéssel. A szovjetek pontosan ezzel a céllal „kutattak”...

1941. június 22. A német támadással az addigi európai konfliktus új szakasza kezdődött el. Ez volt a pillanat, amikortól világháborúról beszélhetünk, mely majd az év végén Amerika hadba lépésével teljesebbé majd ki. A megelőző csapás, amelyet a Wehrmacht mért a felvonulóban lévő Vörös Hadseregre, a front teljes összeomlását eredményezte. A németek roppant mennyiségű hadianyagot, nyersanyagot és komplett gyárat zsákmányoltak az első hónapban. Egész hadseregeket ejtettek foglyul. Mind oroszok voltak. Nem voltak köztük lengyelek. Ez azért fontos, mert a londoni emigráns lengyel kormány érdeklődött a szovjet fogságban lévő honfitársai után, mire a szovjet csak annyit közölt, hogy a három tábornyi lengyel nem jutott német kézre. Azon kérés, hogy hagy harcoljanak a németek ellen, süket fülekre talált. Ez azért volt aggasztó, mert jól ismert volt az NKVD-s gyakorlat, mely szerint a foglyokat, ha szorul a hurok, keletre hajtották, vagy agyonlőtték. Ez történt '41 nyarán egy csoport lengyel közlegénnyel is. Az előrenyomuló németek nem kaptak „ajándékba” egyet sem a korábbi szövetségesük által elfogottak közül.

1942. év második felében a környékbeli lakosok elmondása alapján értesültek a németek arról, hogy a Dnyeper partján, Szmolenszktól nyugatra úgy 15 km-re az erdőben megölt lengyelek sírjai vannak. A megtalált sírok felett fiatal fenyőerdő volt, de a feltárást '42-43 telén már nem folytatták. Keresztekkel állították a halott ellenségeknek.

1943 márciusában folytatták a feltárást. Áprilisban a *Gerhard Buhtz* professzor vezette exhumálás iszonyatos dolgokat hozott a felszínre. A németek meghívták a nemzetközi Vöröskeresztet és más országok szakértőit, többek közt Magyarországról *Orsós professzort*, a patológia egyik nemzetközi szaktekinvélyét, sőt még az emigráns lengyel kormány képviselőit is, bántatlanságot garantálva nekik. A lengyelek nem éltek a lehe-tősséggel, balga módon még mindig az oroszokban bíztak meg jobban. 8 tömegsírt tártak fel, melyek felett fiatal fenyő- és nyírerdők voltak. A fák életkora nagyjából egységesen 3 év volt. A sírok tele voltak lengyel tiszték hulláival. Az áldozatok egy része mumifikálódott. A látvány még a korabeli, nem túl jó minőségű felvételeken is borzalmas. Láthatók a rétegekben elhelyezkedő kivégzettek, akik közül sok iszonyatos, csontokkal teli bőrszákká vált. Mindüket hátrakötött kézzel tarkón lötték. A csomózás az áldozat karját, nyakát fogja egybe. Ez az NKVD tipikus módszere. Megállapították, hogy abban az erdőben 1918 óta folytak kivégzések. 1931-ben különleges kerítéssel vették körül, és ebben az időben építették az NKVD-s tisztségviselők számára az üdülőt (!) A '43-as exhumálásakor a Katyn Koszgori kerületében mind civileket, mind 15 évvel korábbi egyenruhát viselőket találtak. Ezek oroszok voltak. A beazonosított „évfolyamok”: 1928, 1933-34, 1936-37. években kivégzettek. Közöttük sok nő. A szovjet állampolgárokat is ugyanúgy kötötték meg, mint a lengyeleket, a fentebbi csekista csomózással. A kötelek mind szovjet termékek voltak, egyforma hosszúságúra szabva, ami gondosan kitervelt akcióra utal. Volt, akinek a fejét köpenybe burkolták, más testeken a négyágú szovjet szurony nyomait találták. A holttestek körül rengeteg apró használati tárgyat találtak. Ez azt jelenti, hogy sietniük kellett a kivégzésekkel, nem maradt idő a szabad rablásra. Mint kiderült a testek abban a sorrendben feküdtek, szinte geológiai rétegekként, ahogy a foglyatáborokból útnak indították őket. A foglyokat egyenként vitték a helyszínre, agyonlőtték, és bedobták az árokba, az előzőleg megölték teteire. Olyan holttesteket is találtak, akikről kiderült: élve dobták őket a gödörbe, majd felülről leadott lövésekkel ölték meg őket.

Április 10-én Varsóban a németek összegyűjtöttek egy értelmiségiekből, és más ismert személyiségekből álló csoportot, és Katynba vitték őket, hogy a saját szemükkel lássák azt. Amikor visszatértek értesítették az emigráns lengyel kormányt, meg a Honi hadsereg vezetését, hogy a németek nem hazudtak, amikor 13-án a rádiójukban beszámoltak a szovjet büntényről. A moszkvai rádió 15-én Berlint vádolta, szerintük a hadifoglyok egy Szmolenszk környéki építkezésen dolgoztak, amikor '41-ben a németek kezére kerültek. A közlemény kínos baki volt, mert felmerült a kérdés: a lengyel tiszteket milyen alapon dolgoztatták kényszermunkán? Amikor 17-én a megbízott átadta a Vöröskeresztnek a kormánya kérését,

kiderült, hogy előző nap már a németek is ugyanezt kérték. A németek követelése, hogy semleges országok nemzetközi szakértő bizottsága vizsgálja a feltárást, nyilvánvalóvá tette, hogy nincs semmi titkolnivalójuk. A felháborodás, botrány arra készítette a genfi székhelyű Nemzetközi Vöröskeresztet, hogy a Londonban székelő lengyel kormány kérésére elfogadja a német invitálást, és vizsgálódjon. Április 27-én Katynba érkezett *Dr. Marian Vodzinski*, a törvényszéki orvostan szakértője, a honi hadsereg

és fegyveres ellenállás tagja. A németek sem őt, sem a társait nem bántották, sőt hagyták szabadon vizsgálódni. Pedig a lengyel ellenállás harcosai voltak. Vallomásukban egyértelművé tették, hogy szabadon mozoghattak, kutathattak, nem befolyásolták következtetéseiket. '43 kora nyarán, késő tavaszán, április 28-30-a között egy nemzetközi bizottság, mely főként Németországgal baráti viszonyban lévő, vagy semleges országok szakértőiből állt, megvizsgálta 982 tetemet, valamint maga is exhumált még kilencet. A bizottság tagja volt Orsós professzor is. Megállapították, hogy a holttesteket tarkón lötték, mégpedig a Németország által a 20-as évek végén a Szovjetunióba, Lengyelországba és a balti államokba exportált 7,65-ös kaliberű töltényekkel, pontos lövéssel a tarkóra vagy nyakra. Az egyik hátborzongató részlet, amely különös bizonyító erővel bír, a bizottság azon megállapítása, mely szerint: a több rétegű kalcium-lerakódás, amit a rothadó agyvelők felszínén találtak, csak a legalább 3 éve a földben fekvő testeknél alakul ki. A bizottság nem csak erre hagyatkozott. Az áldozatok zsebeiből szovjet újságok száza kerültek elő, 1940. áprilisi dátummal. Valamint 3184 dokumentum, melyeken a legutolsó dátum 1940. május 6. Ezek a dokumentumok igazi, törvényszéki bizonyítékok, a megszerzésük azonban nem volt egyszerű, erős gyomor kellett hozzá. A testek erősen oszlásnak indultak, mumifikálódtak és összeragadtak, összepréselődtek, hogy csak horgokkal és ásókkal tudták szétválasztani őket. A katyn-i tömegsírokból összesen 4143 testet ástak ki, az utolsó, nyolcas számú sírból nem sikerült mindenkiket kiemelni. Kb. 200 test maradt feltáratlan. A sírt visszatemeték, jelzőtáblákkal. A lengyelek 5 hétig, 1943. június 3-ig dolgoztak, aztán abba kellett hagyni a hőség és a közelgő front miatt.

1943 decemberében a katyn-i erdő ismét szovjet kézre jutott. A szovjet kormány azonnal saját dokumentációs csoportot hozott létre, hogy bizonyítsa a németek bűnösségét. Ehhez a nemzetközi helyzet kedvező volt, a hangulat erősen németellenes volt. A *Ny. Ny. Burgyenko* akadémikus által vezetett csoport 1944. január 16-23 között dolgozott Katyn-ban. A tél derekán. Fölmerült a kérdés, hogy amikor a föld csontát fagy, hogyan lehet bármilyen vizsgálatot, exhumálást végezni? A szovjet kommuniké 1944. január 24 kelt. E szerint a katyn-i tömegsírok 11000 halottat tartalmaznak, mind lengyelek. A szovjet azért fogadta el a korábban alaptalanul erőltetett német számot, hogy elfedje, amit a németek nem tudtak, és pedig azt, hogy nem csak Katyn-ban öldököltek, hanem Tver-ben és Csarkov-ban is. (Tverben például az NKVD ottani parancsnok-ságának épületében, a pincében. Dimitrij Tokarev, az NKVD akkori kalinyi parancsnokának vallomása szerint a pincében egy nyitott csatornafedél széléhez nyomták az áldozatok fejét,

és tarkón vagy halántékon lötték őket. Az akcióhoz a német Walther típusú pisztolyokat használták, mert azok megbízhatóak voltak.) A lengyel hadifoglyok állítólag a német támadáskor az ún. ON-1, ON-2, On-3 jelű táborokban voltak. Ezeket a jelentés nem ismerteti részletesen. A bűncselekmény elkövetését kezdetben 1941 augusztusára, majd '41 szeptember-októberére tették. A kivégzésért egy speciális német alegységet, az *Ahrens* ezredes által vezetett 573-as „munkászászlóalj-t” tették felelőssé. A háború során egy ilyen számú híradós osztály állomásozott Katyn közelében az említett tiszt vezetésével. A szovjetek szerint a németek '43-ban egykori bűnüket felhasználták szovjetellenes propagandára. Állításuk szerint 500 szovjet fogollyal ásatták ki a sírokat, akiket a feltárás után agyonlőttek. (Ők hol nyugszanak? - szólt a kérdés, de a szovjet bizottságot valamiért nem érdekelte ez a kérdés.) Az érvelés lényege a dátumok körül bonyolódott. Nem 1940 tavaszáról, hanem '41 nyaráról, őszéről, vagy teléről van szó! Állítólagos tanúk igazolták, hogy látták a lengyeleket '41 nyarán, de a németek kényszerítették őket, hogy mást mondjanak. Ezeknek a „tanúknak” nincs arcuk, sem nevük, csak tanúk. 925 testet exhumáltak...becsszóra kell elhiggyük ezt, ugyanis nem publikálták a névsort. Azok a külföldiek, diplomaták, akik látták '44 januárjában a holttesteket, egyhangúlag állították, a testeken lengyel közlegényi egyenruha volt, egyik sem lehetett tiszt. Ez azért érdekes, mert a németek kiderítették, hogy a támadásukkor az NKVD pontosan ennyi kényszermunkánál lévő lengyel közlegényt hajtott maga előtt, majd kivégezték azokat. Az is különleges pont volt, hogy pontosan tudták, az erdő – egy nagy kiterjedésű erdőről van szó – melyik pontján kell a testeket keresni. Azonnal odataláltak, nem kellett bonyolult keresgéléssel tölteniük a drága időt. Csupán a tragédia mérete és szörnyűsége tiltja meg, hogy a szovjet közleményt röhejesnek tarthassuk. Az viszont ellenállhatatlanul élc tárgya lehet, amikor azt az „érvet” vetették be a londoni emigráns lengyel kormánnyal folytatott vitájukban, amikor magyarázatot kért, hogy: „A Szovjetunió humánus és demokratikus kormánya ilyen büntetést képtelen, míg a németek mindenre képesek! Csak a fasizmus védelmezői gondolkodhatnak másként!” Az efféle kijelentés ma éppen a visszajára hat, akkoriban viszont a nemzetközi helyzet nem kedvezett a német fél logikus ellenérveinek. Ezután a Szovjetunió megszakította a lengyelekkel a diplomáciai kapcsolatot...

1946. szeptember 30-án, és október 1-jén felolvasták a nürnbergi ítéletet. Ebben egy szó sem esik Katyn-ról. A szovjet főügyész nem tiltakozott. Ez egyenértékű volt a felmentéssel...

Orsós professzor (Budapest), a nemzetközi bizottság tagja az exhumálást figyeli.

Megállapíthatjuk, hogy talán sosem derült volna ki a népirrás rettenete, ha Németország nem intéz preventív támadást a Szovjetunió ellen. Amikor *Mihail Gorbacsov* elbukott, a Gorbacsovi adminisztráció munkatársai átadták *Jelcin* embereinek a titkos dokumentumokat. Köztük két nagy borítékot. Az egyikre rá volt írva: „A szovjet-német szerződés titkos iratai”, a másiktól pedig előkerülnek azok a dokumentumok, melyek bizonyítják: 1940 tavaszán összeült a politikai bizottság rendkívüli, zárt ülése, ahol eldöntötték – az a pár ember, *Sztálin*

elnökletével – hogy likvidálni kell az „ellenforradalmár” lengyel tiszteket...

Mint ezen összeállítás elején utaltam rá, sok éve érdekel a szovjet rendszer ezen borzasztó cselekménye. Egy időben különös lázálmodat is láttam, ahogy furcsa hangulatba kerülve olvastam *Leopold Jerzewski* könyvecskéjét, Katyn-ról, mely 1990-ben jelent meg magyarul. Végül elkezdtem megörökíteni hangulataim és vízióim. Egy kitálat német híradós csaj bomlott kalandjairól írtam. A megszületett vázlatok és leírások engem is megdöbbentettek.

Úgy döntöttem, e cikk befejezéseként néhány részletet publikálok belőle. Teszem ezt azért, hogy még jobban elmélyítsem az olvasóban miféle ocsmány bűnt takargatott évtizedeken át a hazugságra épülő állam, a Szovjetunió...

Az egyik katyini sír

Álmok az erdőben – részletek

...A fenyők a hold csupasz fényében áztak. A tejszerű aura lecsorgott a fákról, és ettől olyanok lettek, mint a fogazott nyílhegyek, amiket erőszakkal szakítottak ki lüktető, gennyes sebekből. Buján tenyésztek a tömegsírok fölött, gyökereiket beleeresztették az emberi maradványokba. Úgy tűnt, mintha követni akarnák őt. Szinte már látta, ahogy magukat a földből kitépve utána indulnak. Menet közben ugyanazzal a mozdulattal rázogatták le a gyökereikbe gabalyodott csontokat, mint az emberek a sarat. A tágra nyílt szemében az erdő egyetlen elvetemült szörnyeteggé vált, egy monsterrummá, amely a halál éltet. Ez a démon szúrta, karistolta a bőrét, a hajába akaszzkodott, hogy lerántsa a földre, a föld alá, oda a többihez. A rettenet fölé magasodott, ráfeküdt, mintha meg akarná fojtani. A kép hiszterizálta, visítva csörtetett keresztül a sűrűn. A nyomában vadul csaholva loholt a pánik. Az erdő szélei felpöndörödtek, úgy érezte magát, mint egy óriási üst alján futkosó hangya. Szürke gubóban rángatózott, nem bírva belőle megszületni. Mély kútba hullt, melynek alján csontokból emelt, hibbant templom tornya várta, hogy felnyársalja. Odabentről lázasan hablatyoló, veszett litánia hallatszott. Sok elkárhozott lélek marxista idézeteket kántált...

Az elméje kétségbe esetten próbálta leszűrni, feldolgozni a látottakat, de minden kísérlete egyszerűen megfeneklett. A feltárás gőzerővel folyt. A meghívott lengyelek kezdeti ellenessége hamar elpárolgott, helyét a döbbenet és a kétségbeesés foglalta el. Hamuszínű arccal, fénytelen szemekkel tanulmányozták a napvilágra kerülő rettenetet. Az azonosítás egy borzalmas rémálom volt, az összepréselődött tetemeket kampókkal kellett szétfeszíteni. Az idióta vigyorral bámuló múmiák ruháiban turkálás az egyik legszörnyűbb dolog volt, mint amit eddig Else a háborúból látott. A húsletől átitatott, koszlott újságok és jegyzetek előkerültek a zsebekből, rajtuk a bizonyító dátum: 1940. április 6. A bizonyíték. A lengyeleken látszott, hogy mekkorát zuhantak. Amikor – kétségkívül nem egészen önként – idejöttek, meg voltak győződve róla, hogy csak propagandacélokra használják fel őket. Aztán gyorsan változott a véleményük. Nem vitás, nagyot csalódtak a szovjetben. Else lefilmezte a bűzlő katonakönyveket és egyéb papírokat sorban. Volt, amelyikben épp úgy férgék tanyáztak, mint

a hullákban. Találtak olyan sírt is, amiben egyetlen összeolvadt csont, mumifikált hús, ruha volt mindenki. Ezekből nagy tömbökben emelték ki a testeket. Ez volt az a pont, amikor rosszul lett, úgy kellett felocsolni. Igyekezett gyorsan összeszedni magát, hogy folytassa a dokumentálást. Este émelygős rosszulléttel küszködve feküdt az ágyában, a tábor zajaira fülvélve. Éjszaka is folyt az azonosítás. Ez már sok volt neki, ebből ki akart maradni. A nem megfelelő megvilágításra hivatkozva éjszaka nem filmezett. Amikor nagy nehezen elaludt, az álmaiba is belopódzott a geológiai rétegeként feltároló halálsorok csöndes iszonyata. Különös, örült álmokat látott, de szerencsére reggelre elfelejtette mind. Csak az égető, kifacsart fáradtság maradt a nyomukban...

...lihegve ébredt. A táborban csend volt. Izzadtan bámulta a hold vékony fényét a földön. Lehemperedett a matracáról, hogy igyon, borzasztóan megszomjazott. Széthajtotta a sátorponyvát, és ki nézett. A távolban egy őrszemét látott beolvadni az árnyak közé. A lengyelek szállása irányából fény vetült a rettenetes katyn-i erdőbe. A tompa, életlen fénypátszma valahogy a mély kétségbeesést juttatta az eszébe, amibe ezek az emberek jutottak, meglátva legyilkolt honfitársaikat. Furán érezte magát, kínzó sejtelve volt, de konkrétum nélkül. Egy újabb őrszem lépdelt el a feltárások között. Nyomon követte a tekintetével. Ahogy az emberi alakot nézte, meglátott egy másikat is, ahogy az első nyomában haladt. Ez kissé tétován lépkedett, mint aki nem biztos a dolgában. Azonnal gyanakodni kezdett. Dermedten bámulta a fura alakot. Csak egy pillanatra lépett vissza a cuccához, aztán lassan, óvatosan kilépett a sátrából az éji világba, és elindult a második alak után. Az a kommandós kés volt a kezében, amit a születésnapjára kapott a kollégáitól. A szája kiszáradt, de fegyelmezte magát, felidézte, amit egy ismerőse tanított neki a használatáról, felkészült a harcra. Talán egy szabotőr vagy partizán felderítő. Eltökélte, hogy elkapja, lehetőleg élve. Igyekeznie kellett, ha nem akarta a mit sem sejtő őt életét kockára tenni, ezért szaporázni kezdett. Az őt, nyomában a másikkal, épp az egyik nyitott tömegsír mellett haladt el. Else úgy döntött, akcióba lép, ám mielőtt bármit tehetett volna, olyasmiről történt, amire egyáltalán nem volt felkészülve. A gyanús alak eltűnt a nyitott gödörben. Megtorpant, és a távolodó őt után nézett. Aztán ő is odalopakodott a gödör pereméhez, és benézett. Az alak ebben a pillanatban feküdt le a hullák közé! Azaz, hogy nem is közéjük, hanem konkrétan rá egyikre, és Else döbbszemei láttára beleolvadt!! Kezdett egyé válni vele! Egy kísértetet próbált meg elfogni?! Borzongva bámulta azt az alakatlan valamit, amibe a szellem visszabújt. Kék ragyogás töltötte meg a halál vermét. Megbabonázva bámulta, miközben lassan, remegve leereszkedett. A csonttalom, amibe az áttetsző alak beleolvadt, lágy kétséggel izzott, egyre halványodva. Óvatosan lépkedett, ha véletlenül letért a keskeny csapásról, azonnal testeken taposott. A fény közben teljesen elhalványult, majd kihunyott. Tanácstalanul topogott a gödör alján. Mivel a jelenség teljesen eltűnt, már nem tudta, hogy melyik is volt az. A lengyel hullák mind egyformának tűntek. Körülötte, felette a csontokkal teli, zsíros földben úgy hatottak az emberi maradványok, mint egy pokoli puzzle, hibbant kirakós mozaikdarabjai. A szíve összeszorult, amikor a Hold gennyében a csontok szétolvadni látszottak, és kocsonyásan elfolyt

sűrű, maró tócsákba. Nagyon rossz érzése támadt, mintha a sok átlótt fejú lengyel mind őt bámulná, mohón és fojtott rosszindulattal. A tekintete megakadt egy rámeredő csontarcon. Folyékonyan rezgő, ezüstös csillogást vett észre a szemüregében. Az ajak nélküli száj torz mosolyra húzódott. Még a recsegést is hallotta, ahogy a kiszáradt papírbőr szétszakadt. Ekkor valami satuba fogta a bokáját, és lerántotta a mélybe...

...Vér száll a levegőben, agyszövet, csontszilánk. Fájdalom, kétségbeesés, düh. Hátra kötött kezű fiatalemberek üvöltő rugdalódzása. Dolgoznak a puskatusák, bikacsökök, gumibotok. Az üvöltő átkok végére száraz dörrenés tesz pontot. Vörösen fröcskölő rángatózással be a gödörbe. Hányingert keltő puffanás. A holttestek halma egyre növekszik. ...A gonosz fanatizmussal öldöklő komisszárok alakjai vibrálnak, hajladoznak, el-elmosódnak. Vékony, üres álcák csupán, a sátán költözött beléjük, tüzes alakja lánggal lobogva szűrődik át a bőrükön. - asszociációk, szinonimák - a sötét, külső úr káoszából. A kárörvendő, élveteg démonfattyakból sugárzó hitetlen, vörös zászló-vörös ostobaság-vörös pokol, rettenetes, világ feletti összeesküvés pókhálófonadéka. Egy ördögfattyú ragadja meg, a hajánál fogva felemeli, és röhögve mutatja a többieknek...

...A vörös ördögfiak ugatva-röhögve táncolják körül, bőrük akár a pergamen. Nem veszik észre a mögöttük figyelő Sátánt, rájuk vár. Vakok. Ezer és ezer sikoly némasága. A nagy hajó elmerül a sötétségbe, a feledésbe. A mesebeli erdő a halál erdeje immár. El van varázsolva, a gonosz érintését hordozza, fáiban elkarhózott szellemek lakoznak, az ég felé törtetnek, a menybe, ahová sosem jutnak el... Sűrűsödés, tágulás, vad örvény, szédítő, kavargó csúcsai. Belülről égő dallal a hatalmas fényesség égő horizontján vajúdo, haldokló anyag absztrakcióiban. Mély kút ez, az alján csontokból emelt gigászi piramis remeg, vibrál a veszett, hablatyoló kántálástól. Álmok és emlékek. A háború úgy hullámszik át rajtam, mint a füledt égboltozaton a szárazvillám...

...Hörögve, okádvá mászott ki a gödörből. Keservesen bögni kezdett, fuldokolva a vacsorájában. Amikor mindent kiadott, zihálva a hátára fordult, és a csonttá száradt Hold kísértetábrázatát kezdte bámulni. Olyan benyomást tett, mint egy napszítta, üres kalciumdarab valami távoli sivatagban. A világűr mélyén keringett, értelem és cél nélkül, hidegen, halottn, sötétben. Sokáig tartott, mire fel tudott állni. A kését odalenn hagyta. Zavaros és rettenetes emlékfoszlányokban jött elő, ahogy használta, ahogy harcolt vele valami ellen. Oda nem megy vissza soha többé. Rosszulléttel küszködve, botladozva elindult a sátra felé. A sátrába érve vette észre, hogy mégiscsak nála van a kése. Egész végig szorongatta, hogy az ujjai fehérek lettek bele. Groteszk módon, mintegy „összenőtt” a kezével, egy sárhányás gombócban. Undorodva eldobta. Lerogyott a tábori székébe, kiürült tekintettel meredt maga elé. Az agya helyén vatta volt, úgy érezte magát, mint egy lábadozó a súlyos betegsége után. Aztán meglódult benne valami, és kezdtek képek előjönni... Arra eszmélt, hogy a nyála rácsorog a kezére, összerázkódott. Az átélték ott vibráltak benne csak ködösen, távolian, homályos képekben, mégis súlyos késztezt érzett. Felpattant, és azonnal az írógépehez ült, hogy megragadja ezeket, ám nem tudta hogyan is kezdjen hozzá. A kusza képek zavarosan kavargtak benne, nem tudta azokat szavakba önteni...

Források:

Leopold Jerzewski: KATYN 1940 Babits kiadó, Szekszárd 1990.

Hadi krónika 27 Katyn

Álmok az erdőben, háborús-horror-fantázia, 2002-2003.

A történelem útvesztői - Kun Miklós sorozata

Internet

Homoergaster

CHLOE NEILL: CHICAGOLAND VÁMPÍRJAI

Chloe Neill Chicagoland vámpírsorozatát szeretném a figyelmetekbe ajánlani, melynek első két kötete *A lányok olykor harapnak* és *Ha eljön a péntek* címmel magyar nyelven is megjelent az Alexandra kiadónál.

A történet során megismerkedhetünk Chicago vámpírjainak életével a fiatal bölcsész hallgató lány, Merit szemén keresztül. Újszülött vérszívóként nem egyszerű beilleszkednie ebbe a különös, természetfeletti világba, mely eddig többé-kevésbé rejtve maradt a hétköznapi emberek előtt. Átváltozásakor ugyanis nyilvánvalóvá vált számára, hogy Chicagóban az embereken kívül nemcsak a nyilvánosság elé kilépő vámpírok élnek, hanem tündérek, nimfák, varázslók és alakváltók is.

A könyvben szereplő vámpírok igen távol állnak Drakula gróf alakjától, és sokkal inkább Stephenie Meyer vérszívóira hasonlítanak. Nagyon csinosak, civilizáltak, trendik, különböző "házakba" tömörülve élnek, és amióta nyíltan bevallották létezésüket, igaz sztároknak számítanak.

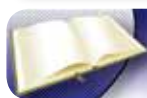
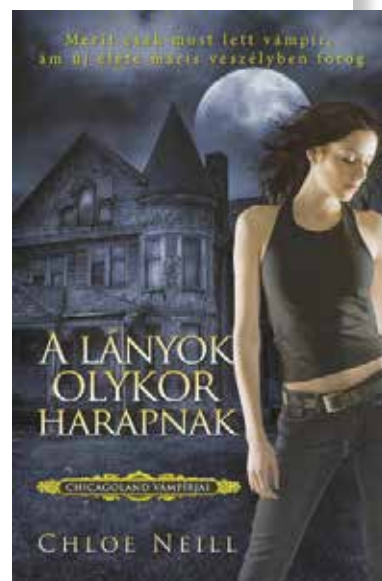
Többségük egyáltalán nem iszik emberi vért, a többiek pedig egy központi szervezeten keresztül szerzik be a speciális „táplálékiegészítőt” kifejezetten vámpírok számára adományozó donoroktól. Emellett minden lehetséges eszközzel igyekeznek hangsúlyozni, hogy a rémtörténetek ellenére ők semmilyen veszélyt nem jelentenek az emberekre. A felszín alatt viszont néhányan kőkemény harcot vívnak a hatalomért, ármánykodnak, viszályt szítanak, és a gyilkosságoktól sem

riadnak vissza céljaik elérésének érdekében.

A könyv főszereplője, Merit is majdnem áldozatul esett egy ilyen gyilkosságnak, viszont szerencséjére (?) éppen arra járt az egyik leghatalmasabb vámpír, a Cadogan-ház feje, és átváltoztatta, hogy megmentsse a lány életét. Így Merit akaratán kívül egy szövevényes cselszövés közepébe csöppent, melyben immár nemcsak a saját életét, hanem egy egész vámpír ház biztonságát is meg kellett védelmeznie. A különböző szerelmi szá-lakkal komplikált izgalmas cselekmény garantált kikapcsolódást biztosít mindenkinek, aki kedveli a vámpírokat és az egyéb természetfeletti lényeket.

Remélem, hamarosan megjelennek a sorozat további részei is magyar nyelven, ugyanis a második kötet még nem zárja le a történetet, és kíváncsi vagyok a folytatásra.

Ida

JOE SCHREIBER - HALÁLOSZTAG

Szeretik a Star Wars világot? És a zombitörténeteket? Ha ezek a témák nem idegenek tőletek, akkor ajánlom elolvasásra Joe Schreiber könyvét, a Szukits Könyvkiadónál nemrégiben megjelent *Halálosztagot*, vagy eredeti címén a *Star Wars - Death Troopers*-t.

Miről is szól a könyv?

A Birodalom börtönhajója, a Tisztogató ötszáz elitét szállítás. Gyilkosok, rablók, lázadók és tolvajok, köztük Han Solo és Csubakka várja, hogy elérjék célállomásukat, egy fegyvertelepet. Az Ismeretlen Régiók mélyén, egy üres szektorban járnak, amikor a hajtóművek hirtelen meghibásodnak. Szerencsére a közelben rátalálnak egy elhagyatott tünő csillagrombolóra. Két felderítő osztagot is átküldenek, de csak az egyik tér vissza. Hamarosan az is kiderül, hogy a visszatérők szörnyű betegséggel fertőzték meg a Tisztogató utasait.

Meglepő dolog, hogy a Birodalom csak úgy sodródni hagy az űrben egy drága pénzen felépített csillagrombolót, melyen tízezer, jól kiképzett birodalmi katona szolgál. A börtönhajóról átszálló kutatóegység tagjai csodálkoznak is, hogy nem találhatnak senkit a hatalmas hajón. Aztán a megszerzett hajtóműalkatrészekkel visszamennek saját hajójukra - ez az első, és a legfőbb hiba, amit elkövetnek.

Ez azonban csupán a kezdet. A maroknyi túlélőnek rá kell ébrednie, hogy nem a betegség jelenti a legnagyobb veszélyt számukra. A csillagromboló fedélzetén sosem látott borzalmak várják őket: halottak térnek vissza az élők közé, hogy csilapítsák éhségüket. Megindul a versenyfutás az életben maradásért, és semmi sem garantálja, hogy a halál a legrosszabb, ami az élőkkel történhet...

A börtönhajó megfertőződik a zombivírussal, majd - jobb választás híján - néhány, a betegségekre immunis túlélő, köztük a még csak piti csempésznek számító Han Solo és Csubakka átszáll a csillagrombolóra. Ezután megkezdődik a Star Wars környezetbe helyezett Resident Evil - Kaptár történet, ahol a nemrég még a Birodalmat szolgáló élőholtak rárontanak a jobb sorsra érdemes főszereplőkre. A hátralévő oldalakon véres-nyálkás-sikoltozós zombi-akció-csillagok háborúja eseményeknek lehetünk tanúi, melyek itt-ott talán kissé gyorrforgatóak, ám Joe Schreiber mégis olyan jól írta meg a történetet, hogy a könyv gyakorlatilag letehetetlen. A történet nem túl vidám, mégsem nélkülöz némi happy endet, hiszen ha mindenkit kiirtanának a könyvben, akkor ki mentené meg néhány év múlva Luke Skywalker a Halálcillagnál?

A Halálosztaghoz hasonló könyveket az ember általában nem a filozofikus mélységű történet, vagy a részletesen kidolgozott szereplők miatt veszi a kezébe. Ettől függetlenül hangulatos, szórakoztató olvasmánnyal van dolgunk, melyet ajánlok minden Star Wars rajongó figyelmébe.

Kapitány

